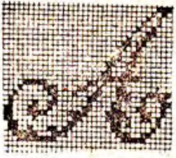
© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Ніва

ГОД I № 23 БЕЛАСТОК, 5 ЛІПЕНЯ 1956 г. ЦАНА 60 гр.

маль ужо 10 год існуе ў Гайнаўцы вуліца імя Вінцэнтага Каладзея. Вінцэнты Каладзей — бяздомны і беспрацоўны пралетарый, якога ў 1923 годзе выгнала з Люблінічыны бяда. Прыбыў ён у Гайноўку. У тым-жа часе ў Гайнаўцы разбудоўвалася лесапільня, а ў сувязі з гэтым, патрэбныя былі на працу людзі. Між іншымі і Каладзей таксама яе атрымаў.

Гэтага шчырага, простага ў адносінах чалавека, які ненавідзеў несправядлівасць і буржуазію, які ўмеў кожнаму дапамагчы, які так добра арганізаваў забастоўкі — палюбілі ўсе КПП-оўцы і КПЗБ-оўцы. Каладзей быў сапраўдным чалавекам — комуністам.

На кватэры Каладзея адбываліся сходы партыйнай ячэйкі, апрацоўваліся планы забастовак, дэманстрацый, зместы лістовак.

Менавіта, тут збіраліся вядомыя, актыўныя комуністы дзеячы Гайнаўкі, як: Пташынскі, Патэр, Кантышэў, Касідла, Кжыўда, Ахманаў і іншыя. Каладзей з вялікім натхненнем выконваў заданні партыі. Выступаў на вечах, дзейнічаў у «Левіцовым Саюзе», натхняў сумняваючыхся, быў душой забастовачных камітэтаў. Неаднаразова пападаў у астрог.

Наступіла гітлераўская акупацыя. Шырыўся тэрор, масавыя арышты. Людзі былі няўпэўнены ў сваёй будучыні. У Белавежскай пушчы пачуліся першыя стрэлы партызанаў. Каладзей наладжвае з імі сувязь. Комуністы ізноў пачалі дзейнічаць — дапамагаць партызанам. Каладзей збіраў харчы, адзенне, тытунь.

Створана першыя заснаванні падпольнай арганізацыі. Ноччу, хаваючыся ад фашыстаў і шпікоў, слухалі па радыё паведамленняў аб сітуацыі на фронце, які быў яшчэ далёка. Аднак ані Каладзей, ані яго таварышы не сумняваліся, што прыйдзе час перамогі над фашыстамі. 13 верасня 1943 года гітлераўцы арыштавалі 19 комуністычных дзеячаў, між іншымі таксама і Каладзея. Допыт быў кароткі. Раніцай 17 верасня 1943 года на ўскраіне Белавежскай пушчы гітлераўцы расстралялі 19 дзеячаў — комуністаў з Вінцэнтам Каладзеям і Сцяпанам Касідлам на чале. Сяброў палякаў і беларусаў злучыла адна магіла за тое, што яны змагаліся за комунізм, арганізавалі падполле, дапамагалі партызанам.

Засталася ўдава па Каладзею—Вераніка і сямёра дзяцей, якія патайком хадзілі на ўзлессе Белавежскай пушчы каб паплакаць па бацьку. Узлессе Белавежскай пушчы было засеянае магіламі комуністаў. Толькі некаторыя з іх засталіся жывымі і перачакалі вайну.

Не забылі яны аб тых, якія загінулі. Неўзабаве, пасля вайны, эксгумавана трупаў і перавезена на могільнік, дзве вуліцы названа прозвішчамі забітых комуністаў. Адна з вуліц называецца вуліцай Сцяпана Касідлы, а другая — імя Вінцэнтага Каладзея.

* * *

Жонка Каладзея жыве на вуліцы Жэромскага № 3 і мае ўжо 60 год. Яе вочы пагаслыя, валасы сівыя, а твар паморшчаны. Прызавяла яна ад цяжкага жыцця. Выгадавала сямёра дзяцей. Калі я спытаў пра ўмовы жыцця, жанчына паглядзела на мяне са спагадам. У яе вачах блішчэлі слёзы.

— Навошта-ж пра гэта пытаеце, не аб такім жыцці марылі мы з мужам да вайны — кажа ціха. Падумайце толькі, сёння мяне ўсе забылі, не ведаюць нават, што часам і хлеба мне не хапае, і ў гаршчок няма чаго палажыць, і адзецца няма ў што. Нават ніякай пенсіі не плацяць па мужу.

У маіх думках узнікаюць шматлікія запытанні, але ўсе яны так і заміраюць на вуснах. Гэта подласць — ні адно слова не пераходзіць мне праз горла.

— Да 1949 года — гаворыць удава — я атрымлівала некалькі злоты пенсіі, а потым ужо не. Хіба дайшлі да вываду, што несправядліва прызналі і дзеля таго ўстрымалі. Цяжка было мне жыць. Толькі дзяцей трэба было гадаваць, пасылаць у школу, карміць, адзяваць. Я ж ужо старая, хворая, працаваць не магу, а да таго яшчэ і непісьменная. Не адзін раз прасіла сяброў майго мужа, каб мне дапамагалі. І сапраўды, яны дапамагалі, нават і пісалі дзе трэба але ў нашых установах уладжваюць гэткія справы вельмі проста: «дапамога не належыцца» і на гэтым канец.

Жанчына выцірае рубком хусткі слёзы.

Падыходзіць да шафкі і вымае з яе паперы патыхаючыя бюракратызмам і крыўдай - прысланыя Ваяводскай радай народовай і Міністэрствам працы і сацыяльнага забеспячэння (апекі спалэчнай), здымкі мужа і здымкі эксумаванага яго трупа. Кладзе іх каля мяне, на стале. — Вось гэта мне толькі і засталася, ціхенька сказала.

Доўга ўзіраўся я на здымак не адважваючыся нават і зірнуць на яе.

— Па якой прычыне ўстрымалі вам пенсію?

— Кажуць, што мой муж нічым асаблівым не заслужыў каб за яго пенсію атрымоўваць. Паглядзіце на маё багацце. Пяцёра дзяцей жывуць ужо самі па сабе, а пры мне жывуць дзве дачкі, з якіх адна працуе і на ўсіх нас зарабляе — 600 зл. у месяц.

Гр. Каладзей расказвае, як яна старалася атрымаць пенсію. Колькі слёз праліла, колькі здароўя страціла, колькі наклапацілася гэтая старая жанчына і ўсё дарма.

Справа гр. Каладзей з'яўляецца справай вельмі важнай, аднак прадстаўнікі ўлад нават не ўмелі добра яе разглядзець.

Вось адзін здавалася-б і нязначны, а як-жа яркі прыклад: аднойчы да гр. Каладзей прыбыў служачы Міністэрства працы і сацыяльнага забеспячэння і заявіў, што справа будзе ўладжана толькі тады, калі яна скажа ў якім партызанскім атрадзе знаходзіўся яе муж, у які спісак быў пададзены, і ці меў які-небудзь білет — тады прызначаць ёй сталую дапамогу грашыма. Ці такое недарэчнае і бяздушнае пытанне ўрадніцы, якая наогул не мае ніякай арыентацыі па канспірацыйных справах, а тым больш гайнаўскіх, патрабуе каментарыяў?

— Я не сцярплю, схаплю сякеру ды парубаю павешану на сцяне будынка дошку з прозвішчам мужа, гэта знявага яго памяці — з горычу кажа гр. Каладзей.

Позірк яе заплаканых вачэй быў накіраваны на мяне. Я адчуваў сябе нейк няёмка, у думцы не мог знайсці ніякіх слоў якімі-б мог яе суцешыць або ў нечым упэўніць.

З жалем у сэрцы я выйшаў з хаты. Глыбока перажываю і думаю аб бюракратычных паперках, якія чытаў у гр. Каладзей.

У пісьме з 27 сакавіка 1950 года нр К/2 06/46 Кваліфікацыйная камісія пры Ваяводскай радзе народовай у Беластоку, у складзе: Уладыслаў Наўроцкі, Вацлаў Палчынскі і Леакадыя Валюк, вырашыла пазбавіць Вераніку Каладзей і яе дзяцей, дапамогі і пенсіі. Тлумачаць яны гэта тым, што няма падставы сцвярджаючай удзел Каладзея ў дэмакратычным падполлі і партызанскім руху. Аднак пасля таго, гр. Каладзей пры дапамозе людзей пасылае яшчэ ў Варшаву.

19 ліпеня 1951 года нр. орг. 14207 Галоўная кваліфікацыйная камісія пры Дзяржаўнай Радзе прыслала паведамленне падпісанае нейкім Краўчыкам, у якім сцвярджаецца пастанову Ваяводскай камісіі. Паўтараюцца ўсе тыя самыя аргументы.

Гэта яшчэ не ўсё. Праходзяць гады. Сябры дапамагаюць, пішуць прашэнне ў Міністэрства працы і сацыяльнага забеспячэння.

4 снежня 1953 года Міністэрства прысылае адказ падпісаны дырэктарам дэпартамента, у якім зноў паўтараюцца папярэднія старыя аргументы. Апрача таго, Міністэрства паведаміла, што не мае права разглядваць справу з пачатку, а тое, што вуліца называецца імем Каладзея — гэта таму, каб ушанаваць памяць замучаных фашыстамі работнікаў, а гр. Каладзей не мае ніякай бяды, так што дапамога з'яўляецца тут непатрэбнай.

Думаю, што каментаванне цытат з'яўляецца таксама непатрэбным, бо ўступ майго артыкула дае на гэта дастатковы адказ. Дзе толькі звярталася бедная жанчына — усюды сустракалася з бяздушнасцю і бюракратызмам, нідзе не задумваліся аб яе жыццёвых патрэбах. Вульгарна патрактавана памяць барацьбіта - комуніста, які так аддана змагаўся за сённяшнюю Польшчу і за яе аддаў жыццё.

Будучы ў Гайнаўцы я спытаў старшыню, сакратара прэзідыума ПРН і сакратара КП ПЗПР — ці чулі яны аб гэтай справе, ці ведаюць, што гр. Каладзей часам не мае што есці, што ў такіх цяжкіх умовах жыве? Адказ быў такі: — першы раз аб гэтым чуем...

На нашую інтэрвенцыю гр. Каладзей атрымала ад Павятовай рады аднаразовую дапамогу. Гэта аднак не вырашае справы.

Хачу спытаць, пачынаючы ад павятовых улад, а кончыўшы на Міністэрстве працы і сацыяльнага забеспячэння ў Варшаве — ці сапраўды гр. Каладзей не належыцца сталая пенсія?

А. ОМІЛЬЯНОВІЧ

МІХАІЛ ІСАКОЎСКІ

Хутары

Праміналі дні і вечары
Без вялікіх клопатаў, трывогі.
І стаяла сорак тры двары
Па абодвух па баках дарогі.

І жылі, і жыць маглі вякі.
Раптам сварка там — з-за сенакосу.
І тады рашылі мужыкі
Кожны двор паставіць на калёсы.

Быў пасёлак — сорак тры двары,
А цяпер такая перамена! —
У палях застылі хутары,
Як стагі нязвезенага сена.

Бачыш іх — куды ты ні зірні —
У палявым мужыцкім акіяне.
Рэдкія няясныя агні
Адзінока свецяцца ў тумане.

Тут і плач і радуйся адзін,
І на працы сам сабе ваяка...
Тут у кожнага — зямлі свой клін
Ды яшчэ сярдзіты свой сабака.

«Не турбуй і не чапай, моў, нас,
На сваю мы долю не крыўдуем...»
А чаму-ж гармонь у позні час
Па шырокай вуліцы сумуе?

А чаму, як кропелькі расы
На вячэрніх травах павісаюць,
Гучна маладыя галасы
Самі ў цішыні сябе склікаюць?

І спяшаюць з цёмных каталаг,
З адзінокіх хат у надвячорак
Да тых месц, дзе вуліца была,
Дзе ўзвышаўся некалі пасёлак?

Знаю, дачакаемся пары,
Я адзначу святам яе з вамі:
Злымуцца з прычалаў хутары,
Паляцяць сабе насустрач самі.

Пераклад А. БАЧЫЛЫ.

ШТОТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

СВЯТА МАЛАДОСЦІ

Да Свята песні і танца Беласточчыны, якое праходзіла пад лозунгам падрыхтоўкі да VI-га фестывалю ў Маскве, рыхтаваліся ўсе калектывы

На здымку: Трубачы звонкім гукам апавяшчаюць усяму гораду дзень усеагульнай радасці.

мастацкай самадзейнасці. Кожны з іх хацеў выступіць у дзень свайго свята з як найлепей апрацаванай прагра-

На здымку: Калектыў мастацкай самадзейнасці «Падляссе» на стадыёне «Спарты» падчас адкрыцця народнага Свята песні і танца ў Беластоку.

май.

Гэтага свята чакалі не толькі мастацкія калектывы, чакала ўся моладзь, уся грамадскасць, бо праграма прадугледжвала шмат цікавых выступленняў і гульняў у гэты дзень.

Да наведання Беластоцкага ваяводства і прыняцця ўдзелу ў Свяце песні і танца Ваяводскае праўленне саюза польскай моладзі запрасіла дэлегацыю камсамола Гродзенскай вобласці і дэлегацыю кітайскай, карэйскай і албанскай моладзі.

Аўтобус праехаўшы пасёлак Кузніцу, затрымаўся на Польска - Савецкай граніцы. Вось і нашы дарагія госці беларуская дэлегацыя камсамола з Гродзенскай вобласці. І яны і мы вельмі рады гэтай сустрэчы. Вітаемся моцным поціскам рук. Узіраемся друг на друга. Нехапае слоў каб адразу ўсё расказаць. Аказваецца, што гасцям і гаспадарам не цяжка дагаварыцца, бо многія з іх разумеюць і ведаюць у пэўнай ступені польскую мову а мы разумеем і ведаем беларускую і рускую мовы.

Яшчэ некалькі хвілін усхваляванага абмену ўражаннямі першай радаснай сустрэчы і ад'язджаем. Да пабачэння гаварышам з пагранічнай ахо-вы!

* * *

Адкуль гэты моцны прыгожы жаночы голас? Усе прысутныя з ахвотай слухаюць. Гэта песню аб беларускім Нёмане спявае наша госця — Ніна Сазонава. У пэўны момант да песні ўключаюцца і іншыя дэлегаты і яна з узмоцненай сілай расплываецца.

За беларускай песняй ідзе руская, польская «Налева мост направа мост». Спяваюць свае песні албанцы, кітайцы, карэйцы. Усе разам спяваюць: «Песню дружбы запевает молодёж».

* * *

Беларуская дэлегацыя спаткалася з цёплым шчырым прыёмам сабраных на стадыёне 29 ліпеня членаў шматлікіх калектываў мастацкай самадзейнасці, прадстаўнікоў моладзі Беласточчыны і жыхароў Беластока.

— Слова мае сакратар абкома камсамола ў Гродне тав. Фомічаў — чуваць аб'яву.

На Свята песні і танца ў Беласток акрамя дэлегацыі з БССР прыехалі дэлегаты карэйскай, кітайскай і албанскай моладзі, якія з'яўляюцца студэнтамі вышэйшых навучальных устаноў Польшчы.

На здымку. Студэнты карэйцы і члены калектыва мастацкай самадзейнасці шпацыруюць у парку.

На гэтыя словы людзі заварухнуліся, выцягваюцца шыі, ціснуцца да трыбуны, каб убачыць дэлегата з Савецкага Саюза.

— Сардэчныя палымяныя прывітанні ўсяму польскаму народу і гарачая падзяка за цёплы прыём нашай дэлегацыі ў горадзе Беластоку, — гаворыць тав. Фомічаў.

Гучныя апладысменты найлепш свечылі аб адносінах усіх прысутных да гасцей з братняй нам Савецкай Беларусі. Горача віталі таксама

У Свяце песні і танца прымалі ўдзел беларускія калектывы мастацкай самадзейнасці.

На здымку: Беларускі жаночы хор з Гарадка на стадыёне «Спарты» падчас урачыстага адкрыцця народнага свята.

дэлегацыю кітайскіх, карэйскіх і албанскіх студэнтаў у Польшчы, якія ў гэты дзень прыбылі ў Беласток.

Не так-та лёгка адыйсці дэлегатам. Вакол іх гуртуецца ўсё больш натоўп людзей асабліва моладзі. Кожнаму хочацца нешта запытацца, сказаць, а хоць-бы пабачыць вышытыя народныя кофтачкі і кашулі.

— Ці вы не маглі-б мне на памяць падарыць што-небудзь? — пытае на ад'ездным малады хлопец — адной з дэлегатак.

Тая прышпіляе яму камсамольскі значок. Хлапец усхваляваны, дзякуе...

Цэнтральны канцэрт калектываў мастацкай самадзейнасці Беласточчыны, які адбыўся ў 17-тай гадзіне на плошчы 19-годдзя быў багаты. Дэлегаты разам з усімі гледачамі з цікавасцю сачылі за праграмай.

У канцэрце прымалі ўдзел і беларускія калектывы мастацкай самадзейнасці: жаночы хор з Гарадка, хор з Белавежы і вакальна - інструментальны калектыў з Орлі.

Позна ўвечары скончыўся канцэрт калектываў мастацкай самадзейнасці.

Свята песні і танца — гэта агляд дасягненняў мастацкіх калектываў. Гэтае свята з'явілася таксама і аглядам дасягненняў беларускіх мастацкіх калектываў. І што ж далося заўважыць? Мы думалі, што ў выкананні пачуем беларускую песню беларускага хора а яе апрача жаночага хору з Орлі не заспяваў ні Гарадок, ні Белавежа.

Беларускія калектывы мастацкай самадзейнасці павінны папоўніць свой рэпертуар беларускімі песнямі і ў большасці з гэтакай праграмай выступаць.

(л)

Фота — Коссакоўскі

На здымку: Злучаны хор падчас выступлення.

Жнівенскай раніцай

Ад некалькіх ужо гадоў а асабліва ў гэты дзень, жнівеньскай раніцай я люблю выйсці на ўзгорак ля ўлесся адкуль відаць цэлую аколіцу, пасядзець і спакойна падумаць.

Амаль заўсёды так складаецца, што гэтыя раніцы з'яўляецца самай прыгажэйшай ад іншых. Як цудоўна тады навокал! Уся аколіца залітая праменнямі сонца, паветра перапоўненае асвяжаючым ранешнім холадам. Дрэвы яшчэ не разбудзіліся і дрэмлюць спакойным ціхім сном. Спрод іх дзе-ні-дзе прасвечваецца ўзыходзячае сонца. Зарошаныя голі зіхацяць мільярдамі брыльянтаў.

Ужо даўно на палях пачаўся працоўны озень. Рэхат жняярак мяшаецца з працяжнымі гукамі фабрычных гудкоў, пераплятаецца са звонкай песняй жней, з вясёлым смехам бестурботнага дзіцячага лагера. Смех гэты асабліва па расе, — вельмі далёка нясецца... У такую хвіліну проста не хочацца верыць, што магло б быць інакш і горш.

Здаецца нават найбольш цвёрдаму і як кажуць «каменнаму» сэрцу, не можа прыйсці думка каб гэту ўсю прыгожасць і радасць у вокамгненню, знішчыць. Бо ці-ж не страшна?

* * *

І вось адзінаццаць год таму ў 8 гадзін 15 хвілін гэткае хакую самую сонечную раніцу ў 8 гадзін 15 хвілін гэткае харства ў адну секунду разбурана да тла.

Скінутыя амерыканцамі атамныя бомбы сцерлі з паверхні зямлі два квітнеючыя японскія гарады Хірасіму і Нагасакі. Аколіца змянілася ў пустыню. Больш 420 000 насельніцтва старых, жанчын і дзяцей загінула ў вокамгненню або асталіся пакалечанымі.

Яшчэ па сённяшні дзень тысячы людзей, якія гэтай трагічнай раніцы знайшліся на тэрыторыі дзе скінута бомбу, — жывуць у пагрозе «атамнай хваробы», якая ўсё яшчэ прычыняе калецтва, бясплоднасць і смерць.

Геніяльнае вынаходства XX стагоддзя, якое магло-б знайсці самае шырокае застасаванне ў сучаснай навуцы, тэхніцы, у сельскай гаспадарцы а нават медыцыне — было ўжытым супроць народа і прычыніла шмат смерці.

Панурая трагедыя Хірасімы сталася для ўсіх народаў свету асцярогай і заклікам да няспыннай барацьбы за забарону атамнай і вадароднай бомбы, за выкарыстаннем гэтай страшнай сілы ў мірным будаўніцтве.

Пад заклікам Сусветнага савета міру падпісаліся сотні мільёнаў людзей, на ўсім кантыненце зямнога шара, а гэтач страшная гадавіна сталася Міжнародным днём барацьбы за знішчэнне атамнай зброі, за тое каб трагедыя Хірасімы не паўтарылася ніколі. Аднак аказваецца, што на поўднёвай частцы Ціхага акіяна амерыканцы не спыняюць сваіх доследаў з вадароднай бомбай. Японскія рыбакі зноў гінуць ад радыёактыўнага пылу. Сучасная медыцына не ведае яшчэ сродкаў для барацьбы з радыёактыўнымі ўздзеяннямі.

Сімптом хваробы: выпаданне валасоў у хворага, пашкоджанне кровавыпрацоўчай сістэмы, і бясплоднасць. Некаторых да канца жыцця памяшчаецца ў бальніцы.

Усё міралюбівае насельніцтва з глыбокім абурэннем сочыць за пошукамі падпальшчыкаў новай міравой вайны. Працоўныя ўсяго свету не хочуць вайны — яны хочуць каб звярнуць не на разбурэнні, а на карысць, на дабро і шчасце ўсяго насельніцтва, хочуць каб зямны шар зрабіць сапраўды мірным і квітнеючым.

Мы ўсе ў гэта моцна верым.

І дзеля таго — асабліва ў гэты дзень, у жнівенскую раніцу я люблю таксама глянуць у блакітныя як пралескі вочы свайго дзіцяці і цешуся — вельмі моцна цешуся, што такая страшная пякельная Хірасімская раніца, — не паўтарыцца ніколі.

І. РЫБІНСКІ

Усякая ўсячына

За „статуяй свабоды“

5 ліпеня сенат амерыканскага штата Луізіяна ўхваліў праект закона ў якім забараняецца для белых і неграў прабываць разам у час танцавальных вечарынак і відовішч.

У добра паінфармаваных колах заяўляюць, што ў бліжэйшы час белым нельга будзе сумесна з неграмі ўдзельнічаць у спартыўных гульнях. Так напрыклад, універсітэт у Луізіяне не будзе мог удзельнічаць у спартыўных спаборніцтвах з іншымі навучальнымі ўстановамі таму, што большасць у ім студэнтаў — гэта негрыцянская моладзь. Факт, што статуя свабоды, якая стаіць ля ўваходу нью-йоркскага порта, адварочваецца задам да Злучаных Штатаў Амерыкі, знаходзіць штораз мацнейшае пацвярджэнне.

Пахаванне пад цыганскую музыку

Нядаўна ў Будапешце адбылося незвычайнае пахаванне. У час пахавальнага шэсця і над магілай Сандара Бура — праславутага арганізатара венгерскіх цыганскіх капэлаў, грала на скрыпках пахавальныя мелодыі 300 цыганоў. Варта пры гэтым яшчэ дадаць, што ў пахаванні вялікага майстра старога цыганскага пакалення, які памёр на 75 годзе свайго жыцця, удзельнічала 35 000 асоб.

„Мэга“

Паводле газеты «Нойе Дэйчлянд» без каментарыяў публікуем выказванні дэпутата партыі ФДП п. Мендэ, які, у час спрэчак у заходненямецкім парламенце па пытаннях увядзення воінскага абавязку, заявіў:

«Спецыялісты падлічылі, што: калі б у сучасны момант на тэрыторыю Федэральнай Рэспублікі Германіі, недзе напрыклад у ваколіцы Дысельдорфа, была кінута вадародная бомба (ці то з самалёта, ці з транскантынентальнай ракеты) то ў выніку яе выбуху было б знішчана літаральна ўсё на плошчы 165 км. даўжыні і 35 км шырыні. Страты на гэтай плошчы складалі б лік 8—10 мільёнаў забітых. Гучыць гэта жахліва.

Але стратэгі прывычаіліся пэўныя рэчы памяншаць, і не кажуць ужо «мільён забітых» але «1 мэга забітых». А «мэга» — абазначае «мільён».

Бедныя св'нні

Адбываліся ўжо розныя гонкі: блох, кротаў, пацукоў. Але вось, як паведамляе «Эстаррайхішэ Фольксштымэ», некалькі жартаўлівых каналзейцаў задумала сарганізаваць бег на кароткую дыстанцыю свіней. У мясцовасці Кемтрыль, у поўднёвай Канадзе, у пачатку мінулага месяца, адбыўся бег свіней. Перад рашучым бегам, адбыліся чатыры прабегі з мэтай выбрання найбольш хуткія штукі.

У фінале перамагла свіння аб назве «Спідэр» (Хуткая), якая 100 ярдаў прабегла за 7,4 секунд. Дасягненне нямалое, калі ўлічыць, што рэкорд свету ўстаноўлены чалавекам на гэтай даўжыні складае лік 9,2 секунд.

Пустыя залы

У сіцылійскім мястэчку Агрыгента так званы «Камітэт прыхільнікаў кіно», нядаўна сарганізаваў забастоўку гледачоў. Забастоўку ахапіла амаль 20 000 жыхароў мястэчка. Правадыры гэтай незвычайнай забастоўкі звярнуліся да ўласнікаў кінотэатраў з такімі патрабаваннямі, як: дэманстраваць кінофільмы не старэйшыя ад 10 гадоў, адначасна выкарыстоўваць абедзве кіназалы; аднавіць крэслы і зніжыць білетныя цэны. У сучасны момант усе залы кінотэатраў пустыя, бо ўласнікі кіно не згадзіліся задаволіць патрабаванні бастуючых.

Легалізаваны тэрор

Французская газета «Ліберасьён», піша: «У сучасны момант існуе ў свеце краіна ў якой расавая палітыка і эксплуатацыя ўсяго народа набылі жудасныя формы легальнага тэрору. Гэтай краінай з'яўляецца Поўднёвая Афрыка. Негры не маюць тут амаль ніякага права, нельга ім перамяшчацца з месца на месца, не маюць права мець ані ўласнай хаты, ані кавалка гарода.

Негр у Поўднёвай Афрыцы не можа быць кваліфікаваным рабочым. У гарадах для іх вылучана спецыяльныя кварталы — гэта ў вёсках, у іх уласнай краіне, вылучаецца ім рэзерваты, у якіх вымушаны жыць, — у джунглі, разам з дзікімі звярамі». Варта пры гэтым дадаць, што Поўднёвая Афрыка ўваходзіць у склад Брытанскай Садружнасці Нацый...

„Старое каханне не ржавее“

Як паведамляе газета «Берлінэр Цайтунг», у вёсцы Фрінт (Італія) Марыя Бракеты і Анджэла Фарына, ва ўзросце 70 гадоў гэтымі днямі ўзялі шлюб. Заручыны адбыліся яшчэ перад першай сусветнай вайной але нарачоны хацеў перад шлюбам зарабіць трохі грошай. Эміграваў у Амерыку. Пачалася сусветная вайна і Фарына вярнуўся на радзіму толькі праз дзесяць гадоў, але яго нарачона ў той час ужо выйшла замуж за другога. Фарыну не выходзіла нічога іншага рабіць, як ажаніцца з другой жанчынаю. Потым памёр муж Бракеты і жонка Фарыны. У 50 год пасля заручын Бракеты і Фарына, як зноў вольныя людзі, яны пайшлі да шлюбу.

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

З дарожнага дзённіка (1)

Першыя ўражанні

Вось і чырвона-зялёныя пагранічныя слупы СССР. За намі дні турботнага, прадвыезнага хвалявання, прад намі — дзесяць незнаёмых дзён у Совецкай Беларусі.

Брэст. Цягнік у Мінск адыходзіць праз некалькі гадзін. З гэтага выпадку, як кожны цікаўны падарожнік, напраўляемся ў горад.

Першае, што кідаецца нам у вочы, гэта зеляніна. Яна пануе ва ўсім горадзе. Таксама звяртаюць на сябе ўвагу назвы чыста ўтрыманых вуліц, пераважна літаратурнага паходжання. Відаць жыхары Брэста вельмі паважаюць літаратуру, калі сваім вуліцам далі толькі імяў айчынных і замежных паэтаў і пісьменнікаў. Гэтага нельга сказаць аб адносінах пісьменнікаў да старадаўняга беларускага горада, таму, што на Брэсцкім парнасе, пакуль што пасяліўся толькі Мікола Засім.

Часу заставалася няшмнога, таму абмежаваліся мы да павярхоўнага, вонкавага агляду горада.

* * *

У Мінск прыехалі мы ноччу. З ходу папалі пад уладанне клапатлівых таварышаў з Беларускага таварыства — культурнай сувязі з заграніцай. Па дарозе ў гасцініцу „Беларусь” адбылі начное знаёмства з горадам.

Велічна выглядае сталіца Беларусі ноччу. Шматпавярховыя будынкі агнямі неонавых лямпаў урэзаюцца ў нябесную цемру. У асабліва прыгожы настрой уводзяць лямпы дзённага святла, якія апошнім часам пачалі ўводзіцца ў Мінску.

Больш дэталёвае знаёмства з сталіцай адбылося на другі дзень.

Па вуліцах Мінска

Прывакзальная плошча. З гэтага месца адкрываецца панарама горада. Злева і справа зялёны масіў. Гэта пасадка пасляваенная. Ды і ўсё тут пасляваеннае — дамы, вакзал і самая плошча, якая павялічылася ў параўнанні з даваенным станам у 3 разы. Са словам „пасляваенны” сустракаемся амаль на кожным кроку. Нічога дзіўнага. З старога Мінска засталася самая старая частка Няміга. Горад больш чым у 80 прац. быў разбуран. Падарвалі яго гітлераўскія варвары.

Новы Мінск датрымоўвае кроку самым буйным гарадам Совецкага Саюза.

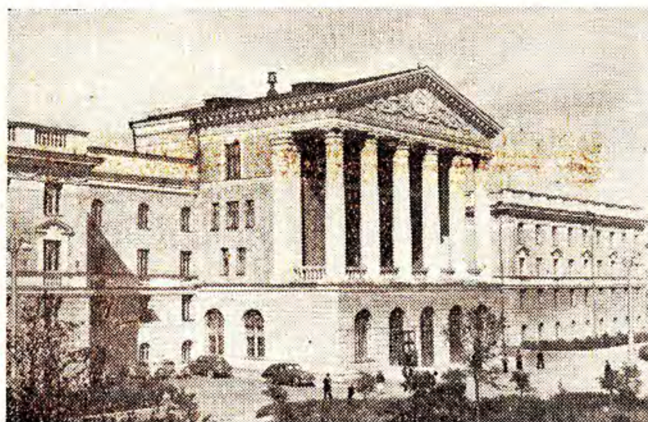
Вось вышлі мы на праспект імя Сталіна — галоўную магістраль горала. Раней гэта вуліца была шырынёй у 16 м. цяпер мае 48 м шырыні і 10 км. даўжыні.

Дом-музей 1 га з'езду РСДРП.

Праспект задуман як адзіны ансамбль — з пабудовамі, вуліцамі, плошчамі.

Шмат гаралоў давялося пабачыць мне ў Совецкім Саюзе, і на маю думку праспект Сталіна ў Мінску, гэта адна з самых прыгажэйшых вуліц Совецкага Саюза. А мо' гэта ад таго, што я не чакаў сустрэць тут такую вуліцу? Ды не, ні думаю.

Архітэктары і будаўнікі Мінска ўлажылі ў горад таленавітую думку і многа гарачага сэрца, цяплыню якога выдыхаюць кветкі шматгадовых ліп, прывезеных сюды з гадавальнікаў, цяплыня якога гнездзіцца ў кожнай цагліне адбудаванай беларускай сталіцы. І таму непрыемна рэжа вока астанак даваеннага будаўніцтва — будынак опернага тэатра, які быццам вялізны жалеза-бетонны бункер узвышаецца над горадам. Ну, гэта справа густу.

Політэхнічны інстытут.

Затое з падножак тэатра адкрываецца цудоўны ландшафт. Лёгкія сілуэты будынкаў, усеўшыхся на ўзгорках, у якія Мінск багаты, плаваюць на моры зеляніны.

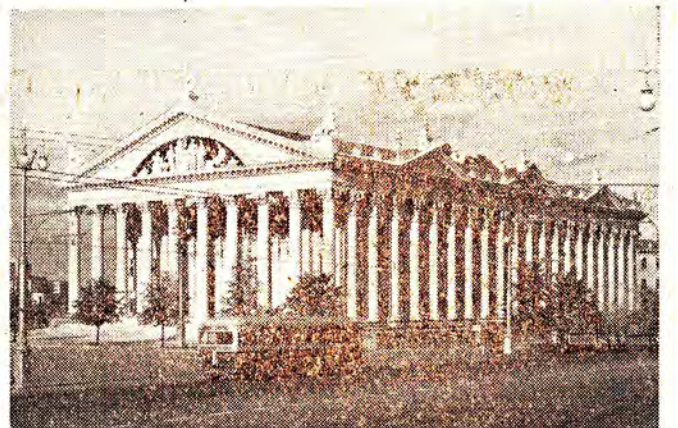
Трудна проста ўявіць, што ўсё гэта зялёнае мора было акупантамі знішчана.

Аднак вернемся на праспект. Перад намі Цэнтральная плошча. Тут адбываюцца дэманстрацыі працоўных. Тут будзе пабудаван новы будынак Дома Урала. Побач сквер, які адкрывае помнік Янку Купалу, на якім залацяцца словы вялікага беларускага песняра:

«З Масквы, з Крэмля
хадою ўдумнай,
Усенароднай, чалавечай,
Праз поле, поплавы, буруны
Ідзе, таварышы, комуна
На свеце шчасце ўвекавечыць!

Характэрнай рысай праспекта з'яўляецца тое, што акрамя ўстаноў, на ім пабудаваны жылыя дамы. Зеляніна і шырокая вуліца ствараюць добрыя жыллёвыя ўмовы. Вось такіх дамоў асабліва многа ля Круглай плошчы. Гэта шматпавярховыя прыгожыя будынкі. Тут да вайны стаялі аднапавярховыя драўляныя домікі. Адзін з іх рэканструяваны і стаіць побач плошчы. Гэта невялічкі, памалёваны зялёнай фарбай дом-музей, у якім адбываўся І з'езд РСДРП.

Аб размаху жыллёвага будаўніцтва ў Мінску сведчаць такія лічбы. Толькі за гады пятай пяцігодкі выдаткавана на гэтае будаўніцтва 930 мільёнаў рублёў. Мінчане атрымалі поўмільёна квадратных метраў жылой плошчы. Ясна, што

Палац культуры прафсаюзаў на Цэнтральнай плошчы.

Мінск патрабуе яшчэ многа гэтых квадратных метраў. Трэба сабе ўявіць, што пасля вайны мінчане жылі ў палатках. Цяпер у Мінску на аднаго чалавека прыпадае сем квадратных метраў жылое плошчы.

Як успамін аб гераічнай барацьбе беларускага народа з акупантам, узвышаецца ў цэнтры Круглай плошчы манумент загінуўшым воінам Совецкай Арміі і партызанам. Пад барэльефам «Перамога», высечаны ў граніце меч, які сімвалізуе словы Неўскага «Хто да нас прыйдзе з мячом, ад мяча загіне»

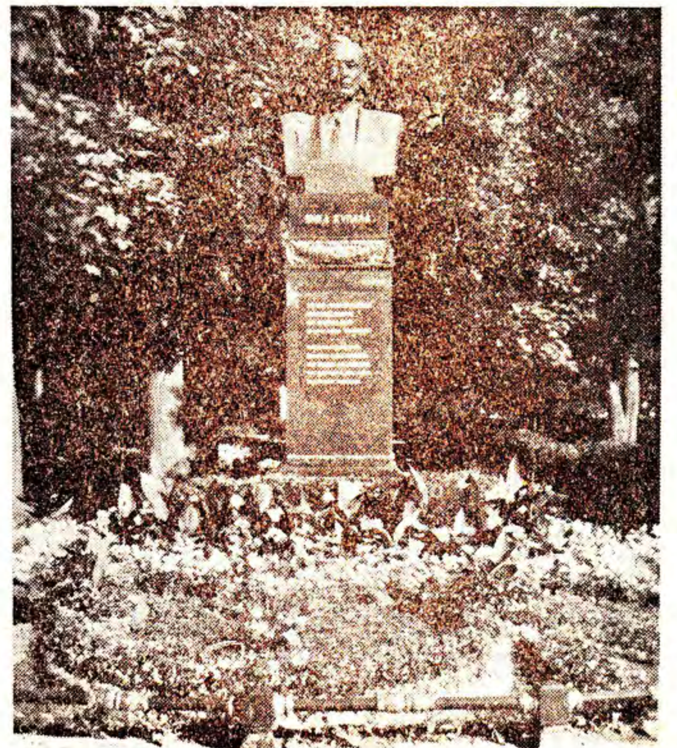
Далей па праспекту будуецца найбуйнейшы ў Совецкім Саюзе паліграфічны камбінат, размешчаны Політэхнічны інстытут, Акадэмія навук БССР, Батанічны сад, Парк культуры і адпачынку — велізарнейшы масіў, да вайны некрануты сасновы бор.

... ў цэнтры Круглай плошчы манумент...

Побач любіміца дзяцей — дзіцячая чыгунка, на якой 350 юных грамадзян Мінска прыемна і карысна праводзяць вольны час, выступаючы ў якасці начальнікаў станцыі, дыспетчараў, праваднікоў, качагараў, машыністаў. Колькі задавальнення атрымоўваюць яны, вязучы на сваім цягніку дарослых, якія гэтым разам змушаны падпарадкоўвацца загадам дзяцей.

ГЕОРГІ ВАЛКАВЫЦКІ

Прывакзальная плошча.

Помнік народнаму паэту Беларусі Янку Купалу.

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Ад добрых і ліхіх духах ураджаю

Убогія, пясчаныя прасторы беларускіх земляў не вабілі ані рыжабародых нармандскіх захопнікаў, ані касавокіх татарскіх варвараў. Беларускі люд спрадвеку займаўся толькі земляробствам. Праз доўгія стагоддзі жыў не падпадаючы пад ніякія чужыя ўплывы. Таму з усіх славянскіх плямён, беларусы захавалі найбольш старадаўніх, арыгінальных звычаяў і вераванняў сваіх прабацькоў. А гэтыя звычаі і вераванні галоўным чынам, звязаныя з варожбамі і імкненнем дасягнуць як найлепшыя ўраджаі, асабліва жыта. Жыта побач ільну, з'яўлялася галоўнай падставай быту і багацця беларускага насельніцтва. Ураджай жыта прадракаў заможнасць, а неўраджай — на працягу большай часткі года — галечу і голад. Таму зусім недзіўнае, што беларускі гаспадар, цалкам залежны ад капрызаў прыроды, стараўся ў сваіх вераваннях выдумаць як найбольш багатых і магутных багоў і добрых духаў, імкнучыся ўвайсці ў іх ласку рознымі заклінаннямі, малітвамі і дарамі, каб запэўніць у іх дапамогу ва ўраджаях і зборы пладоў.

Цяжкі быў лёс нашых дзядоў, якім на выпадак неўраджаю і стыхійных бедстваў, часта пагражаў шматгадовы голад і гаротная павольная вегетацыя. Адна з самых даўніх беларускіх легенд расказвае аб жудасным звычаі прымушвання забівання сынамі бацькоў у галы голаду, каб пра карміць свае дзеці. Гэтая легенда расказвае, як адзін юнак моцна кахаючы свайго бацьку, не забіў яго, а схаваў. Калі жучы грамадзе, што яго забіў. Калі сыну нехапіла збожжа на сяўбу, — удзячны старычына параіў засеяць поле крошкамі са страхі хаты. Сын паслухаўся бацькі. Калі аднак збожжа доўга не ўзыходзіла, — бацька парадзіў яму каб пайшоў на поле і прыціснуўшы вуха да зямлі, слухаў што яна скажа.

Зрабіўшы гэта, здзіўлены сын пачуў запэўненні аб вялікім ураджаі.

І сапраўды — збожжа вырасла на славу. З таго часу ў Беларусі бытуе старадаўні звычай абыходжання вясной палёў і слухання „што кажа жыта".

Такія абходы палёў адбываюцца яшчэ дагэтуль штогод на святога Юрыя г. зн 23 красавіка па-старому стылю. На абход палёў выходзяць амаль усе жыхары вёскі.

Даўней у час такіх абходаў у межы палосак засаджаваліся свянцоныя галінкі вярбы, а на полі закопваліся шкарлупіны велікодных яек і косці па спажытым у час свята, мясе.

Галінкі вярбы павінны былі ахоўваць палі ад градабіцця і „нячыстае сілы", косці павінны былі ахоўваць збожжа ад пустазелля, а шкарлупіны яек спрыялі росту збожжа. Без сумнення быў гэта яшчэ старaславянскі звычай ахвяр для добрых духаў палёў. Духавенства гвалтоўна змагалася гэты звычай, называючы яго „язычаскім".

Такім добрым палявым духам, які спрыяў ураджаям быў Бялун або — палявы гаспадар — Жыцень. Бялун знаходзіўся ў лясах, а вельмі папулярны, уяўляны, як старэнькі карлік аб суровым выразе твару, худы, з трыма вачыма і ўзлахмачанымі валасамі. Жыцень-жыў „пад каласамі, як пад золатам, пад зярнятамі, як пад серабром" (інакш кажучы, жыў у збожжы). Ад яго залежала якасць пладоў. Адтуль і бытуюць у Беларусі такія прымаўкі як: „Жыцень хлеба даў" або „Бядуй на Жытня калі ў засеку хлеба ні прытня". Жнеі выходзячы ў поле паздраўлялі Жытня, просячы яго каб „зарадзіў жыта". Гэты Жыцень вельмі дбае пра зерне. Пасля звозкі снапоў збірае па полі каласы і адносіць іх у гумны гэтых гаспадароў, якія сваё збожжа звезлі старанна. Нядбайных гаспадароў карае неўраджаем. Спераджэ ён таксама сейбітаў прыкрываючы зямлёю зярняты каб не марнаваліся. У некаторых раёнах Жыцень выступаў пад іншымі назвамі, як: Рай, Спарыш, Багач, або Спешка — Спарышка і аказваў працавітым людзям такія ласкі, як шчасце, здароўе, багацце. Таму перад жнівамі ўздыхалі людзі, жадаючы каб, „Спешка — Спарышка даў ім спех — удачу".

У час жніва, гэты палявы дух беззупынна скрываючыся перад жнеямі, хаваўся ў апошнім пучку збожжыны, які па старaславянскаму звычаю, пакідалі жнеі „на бараду" гэтаму-ж духу. У некаторых мясцовасцях гэты звычай называецца „пакіданнем бароды для казла" (сёння звана „Перапеліца") аб чым гаворыцца нават у песні вядомай з невялікімі зменамі ямаль ва ўсёй Беларусі:

„Сядзіць казёл на мяжэ
Дзівуючыся барадзе"...

Паводле вераванняў у іншых ваколіцах, Жыцень хаваецца ў апошнім зжатым снапе збожжа, які таму і называюць „жытняя маці". Такі сноп — жытнюю маці — ўрачыста, са спевамі заносілася ў сваю хату на зіму, ставілася ў пачэсным месцы, у покуце са схаваўшымся ў ім Жыценем. Стаяў ён аж да вясны. Потым гэты сноп урачыста абмалочвана, а яго зерне перамешвана з іншым, і высейвалася веручы, што знаходзячыся ў снапе палявы дух будзе спрыяць ураджаю.

Палявы дух знаходзячыся ў хаце, у снапе збожжа, праганяў з яе хатняга духа, званага — „Дамавіком".

Дамавік выйшаўшы ў поле, рабіўся палявым д'яблам прычыняючы гаспадарам шкоды.

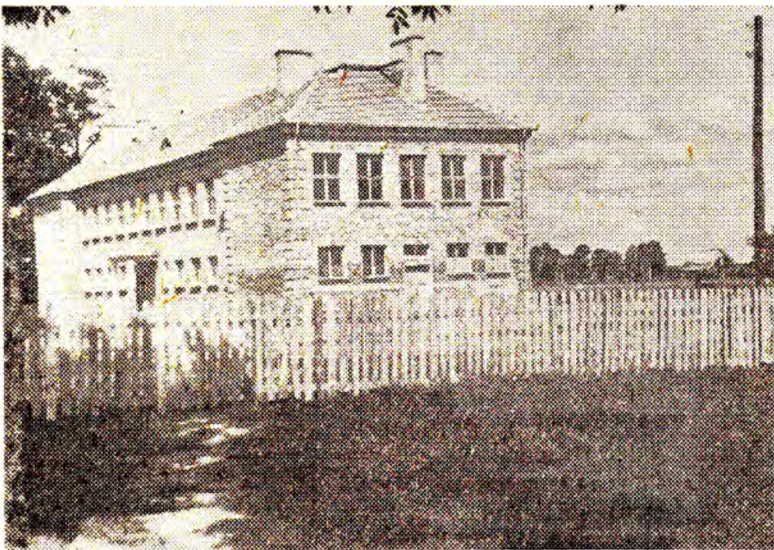
Паводле старадаўніх вераванняў, у спеючай збажыне знаходзілася так званая „жытняя баба", званая таксама „жалезнай бабай", якая бязлітасна карала выкошваючых збожжа свавольнікаў і непаслухмяных дзяцей. У некаторых мясцовасцях жалезная баба вядомая пад назвай ведзьмы -чараўніцы, якую перад жнівамі выганялася з палёў адпаведнымі заклінаннямі і чарамі.

Некалі, зборышча такіх добрых і ліхіх божкаў спрыяючых і шкодзячых пладам, відавочна было значна большае. Аднак іх назвы забыты, а іх месца занялі хрысціянскія святыя, як святы Мікола, Пётр і Юры, якія спрыяюць пладам, і святы Ільля з Барысам Палікопам, якія зноў зласліва чыняць шкоды гаспадарам.

Часам нават святы Мікола патрапіць чыніць гаспадарам розныя шкоды, аб чым гавораць народныя легенды і апаведанні. Адна з такіх легенд расказвае нават аб тым, што святы Мікола хацеў заморыць голадам усіх людзей і каб дасягнуць гэтага, знішчыў збожжа. Толькі ўсяго некалькі каласоў зладзеў схаваць сабака ад якога потым людзі пазычалі збожжа і паўторна яго вырасцілі, хаця гэтае збожжа расце цяпер ужо меншае і горшага гатунку.

ЯКУБ АНТАНЮК.

На Беласточчыне растуць новыя школы

Дзякуючы народнай уладзе з кожным годам наша беластоцкая вёска атрымлівае штораз больш новых, прыгожых і добраўпарадкаваных школ.

На здымку: новапабудаваная школа ў Семяноўцы, Гайнаўскага павета.
Фото Рыбінскі.

На папялішчах пакінутых бандамі

Восенню 1953 года бандыты Бубеньчык, які лютаваў у Дамброўскім павеце — спалілі ў Новым Двары школу. Бандыцкі тэрор закончыўся. Бубеньчык за свае паступкі наказан, а дэмакратычная дзяржава на папялішчах старой школы — ставіць прыгожы новы будынак школьны.

Будаўнічы калектыў імкнецца дагаго, каб новую школу аддаць у карысць насельніцтва ўжо першага верасня г. г. І тут стаіць на перашкодзе адна справа. Менавіта: — адчуваецца вялікі недахоп рук да працы. Кіраўніцтва будовы звяртаецца з заклікам да мясцовых жыхароў каб прыйшлі з дапамогай. Асабліва патрэбныя тут такія людзі як: тынкоўшчыкі, муляры і пячнікі.

Нам здаецца, што грамадства Новага Двара і ваколіцы павінны прыйсці з дапамогай у пабудаванні школы.

Тэкст і здымкі — А. О.

Кукуруза Грыгара Сухадолы

Грыгор Сухадола жыве ў Гайнаўцы вул. Сталіна 1. Яго ўсе ведаюць як заўзятага агародніка.

Непадалёку яго арагода ляжаў кавалак зямлі аб плошчы менш больш поў гектара, які не падыходзіў ні на пасбішча ні сенажаць.

Як свет светам нічога на ім не расло апрача паўсюдна ведамых «казіных барoдак».

І вось гр. Сухадола задумаўся як выкарыстаць гэты палетак. Што пасадзіць ці пасеяць каб была нейкая карысць.

Дапамагла яму ў гэтым гаспадарчая бібліятэка. Гр Сухадола вырашыў засеяць кукурузу.

— Навазіў смецця, а восенню ўзараў. Дзівілiся людзі, што ён будзе з гэтага рабіць.

Вясною выкультываваў, выраўняў дзірван і хоць сумняваўся крыху, аднак кукурузу засеяў. Узыйдзе ці не? Думаў ходзячы навокал шэрага яшчэ поля. Урэшце ўзыйшла. Калі вырасла на 25 см. Сухадола палліваў яе жыжкай і час-адчасу разрыхляў засыхаючую зямлю.

Кукуруза расла быццам на дражджах. Дасягала 50 см, потым метр, паўтары і больш.

...віднела толькі галава гаспадара.

Цяпер гр. Сухадола смяецца са свайго сумнявання.

Суседзі не могуць перайсці, каб не падзівавацца.

Калі я прыйшоў паглядзець — было ўжо пасля поўдня. Сонца рассявала свае цёплыя праменні. У сярэдзіне палетка, разглядаючы кветкі кукурузы, віднела толькі галава гаспадара. У некаторых месцах ён зусім у ёй хаваўся.

Гр. Сухадола сардэчна прывітаўся і пачаў расказваць аб тым, што ён думае вырошчваць не толькі кукурузу, але гарбузы, кавуны, залажыць галоўлю нутрыяў і г. д.

Гляджу на гэтага пажылога жвавага чалавека і здзіўляюся.

— Ведаеце — кажа да мяне, — як пагляджу на доўгіх то аж злосць бярэ. Вось у іншых ляжаць аблогам зусім добрыя агароды. Гэта-ж на кожным кавалачку зямлі ці, сенажаці, у агародзе, можна шмат чаго вырошчваць. Трэба толькі ахвоты і намаганняў. Аб карысцях ужо хіба гаварыць не трэба. Кожны ведае што карысць з гэтага мае і дзяржава і той што вырошчвае. Трэба ахвотна і ўмела працаваць.

Гр. Сухадола па спецыяльнасці кравец. У агародзе, каля кукурузы працуе толькі часова, аднак вынікі вельмі добрыя.

Такіх вынікаў можна пажадаць не аднаму гаспадару ў нашым ваяводстве.

Тэкст і фото —
А. О.

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022

© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Яны не чуюцца ГАСПАДАРАМІ

Вясковы панадворак. Уваходжу ў сялянскую хату. Нізкая столь, абсеўшыя сцены, нізка над зямлёй вокны з патрэсканымі шыбамі і нейкая неакрэсленая неўтульнасць.

Калі я ўваходзячы запытала, ці тут жыве такі-та, гаспадыня не прызналася. Потым сказала, што яна толькі жартавала. Ды ці жартавала яна, ці не, — яна неахвотна бачыць чужога чалавека, яна па-свойму пільная, асцярожная і моцна недаверлівая.

Я сядзела слухаючы яе, а яна сеўшы на нізкім столку з нейкай зласліва - задзёрыстай безнадзейнай бадзёрасцю гаварыла.

— Непатрэбна вы ездзіце тут, непатрэбна ўсё тое, што цяпер гавораць і робяць украінцам... Я нікому не веру... Я і вам не веру — кідае гледзячы на мяне.

Потым зноў гаворыць — „я была украінкай, ёсць і буду, але я не хачу аб гэтым гаварыць, я хачу спакойна жыць. Мне ўсё гэта непатрэбна".

Сын яе выехаў зараз на 20-днёвы курс украінскай мовы ў Сулеюўку ля Варшавы. Але маці і чуць не хоча пра тое, што ён будзе навучаць у школе украінскую мову.

Дзе крыніцы гэтай безнадзейнасці да жыцця, неверы ў заўтрашні дзень...

Ці такія з'явы ў час вялікага ўздыму нашага жыцця і думкі могуць мець месца? І ці не належыць неадкладна і ўмела заняцца гэтай праблемай. Даволі маўчаць і праходзіць міма. Тут маецца дачыненне з групай людзей, якія маюць што есці, маюць новыя, лепшыя гаспадаркі, глеба ў іх ураджайная і яе ўдосталь ды ўсё-ж такі не чуюцца гаспадарамі.

— У нас ёсць магчымасці, каб заснаваць сельскагаспадарчы кааператыў, ды я жыву далёка на калоніі і, па-другое, навошта мне тут гэта... Я ведаю, што трэба аддаць абавязковыя пастаўкі дзяржаве і я свае абавязкі заўсёды выконваў і буду выконваць... У сябе на сваёй зямлі дык я стварыў-бы прыкладны сельскагаспадарчы кааператыў — гэтак гаворыць селянін — украінец.

— Ці сапраўды становішча без выйсця? Няпраўда!

* * *

Міліцыя ў Банях Мазурскіх пільная. Яна сочыць за парадкам. І як кажуць, для хуліганаў няма ў яе спуску, і яна без розніцы паляк, ці украінец — карае аднолькава. Дык чаму-ж тады не здабыла сабе давер'я. Чаму скаргі на яе. Чаму міліцыі невядомы некаторыя непажаданыя падзеі. Значыць міліцыя ўсё-ж такі недастаткова сочыць за ўсім. І шмат украінцаў, маюць падставу гаварыць, што міліцыя не аднолькава адносіцца да палякаў і да украінцаў. А гэта мае вялікі ўплыў на тое, што украінцы не чуюцца гаспадарамі, што яны з дня на дзень чакаюць якіхсьці змен, што жывуць толькі сённяшнім днём. Такая атмасфера вельмі ярка назіраецца сярод украінцаў у выглядзе іх хат, у іх гутарцы.

— Мы тут чужыя — кажуць шматлікія з іх.

Вось гэткае разважанне трэба неадкладна ліквідаваць. А як ліквідаваць? Пакуль павятовыя і мясцовыя ўлады не зразумеюць існуючай сітуацыі і не зразумеюць, што яна дамагаецца палепшання — зло не знішчыцца.

Бываюць гістарычныя памылкі, ды гісторыя ідзе наперад і значыць, ёсць магчымасць выправіць гэтыя памылкі. Якая-ж гэта магчымасць? Адказ на гэта даў гр. Сцяпан Саўчышын з Рагаляў — селянін. Ён сказаў: — „Перш-наперш трэба каб улады, у прыватнасці грамадскія і павятовыя, належна зразумелі, што так паляк як і украінец — гэта ўсе людзі і яны маюць аднолькавыя правы гарантаваныя канстытуцыяй ПНР". Правільна. І гэта ўлады павінны не толькі зразумець, а яшчэ й павінны разгарнуць працу з мэтай ліквідавання непажаданых, дрэнных, варожых адносін паміж палякамі і украінцамі, якія тым больш непажадання, што ў пераважнасці, заканспіраваныя.

Трэба шмат працаваць сярод гэтага насельніцтва, паказаць дружбу польскага і украінскага народаў у мінулым і ў сучаснасці. Належна і правільна растлумачыць пэўныя падзеі мінулага. Трэба так працаваць, каб у украінцаў знікла прымушанасць, непрыязнь, а нарадзілася перакананне, што яны роўнаправўныя гаспадары зямлі.

Павінна знікнуць такая думка, як у настаўніцы з Яглаў, што яна „ніколі не чула, каб на зямным шары існавала якаясь Украіна". Іменна наадварот—настаўнікі павінны шмат гаварыць аб дружбе гэтых народаў, азнаямляць польскіх дзяцей з гісторыяй украінскага народа.

Украінцы маюць сваю мову і несумненна — ім прыемна (і гэта вельмі добра) пагутарыць па-свойму. Кожны чалавек любіць сваю мову і павінен не забываць яе. А ёсць такія, якія неахвотна глядзяць калі украінцы гавораць па украінску, а нават і праследуюць іх за гэта.

Ад 1 верасня г. г. у школе, у Банях Мазурскіх (80 прац. насельніцтва — украінцы) украінская мова будзе ўведзена як прадмет. Але гэта, як кропля ў моры. Неадкладна зрабіць гэтае-ж самае і ў іншых школах. Гэта-ж немагчыма, каб у вёсках дзе 80 прац. — 90 прац. украінцаў у школах не вучылі украінскай мовы.

Важнай справай з'яўляецца таксама развіццё мастацкіх гурткоў. Яны павінны адыграць ролю прапагатараў польска-украінскай дружбы і сумеснага жыцця.

І такія спробы ўзнікнення мастацкіх гурткоў былі. У 1954 годзе ў вёсцы Врубле паўстаў жаночы украінскі гурток з 18-ці асоб. Жанчыны аказаліся актыўнымі. Яны самі без ніякай дапамогі зрабілі сабе ўборы. За іх прыкладам і ў Банях Мазурскіх пачаў аргані украінцаў, ды нехапіла арганізатара, нехапіла зацікаўлення гэтай справай павятовых уладаў і... усё распалася.

У гэтым годзе ў Банях Мазурскіх утварыўся невялікі харавы гурток, які нават ужо раз выступіў. У склад яго ўваходзяць і украінцы, і палякі. Яны спяваюць і украінскія, і польскія, і рускія песні. Гурток гэты існуе пры ГС. Ды там зараз справа дрэнная з дырыжорам хору. Неабходна даць ім у сучасны момант канкрэтную дапамогу.

Вёска Врубле (90 прац. украінцаў) хоча адкрыць у сябе вясковы клуб. Памяшканне на гэта маюць, трэба толькі правесці рамонт, які будзе каштаваць каля 14 тысяч зл. І тут трэба дапамагчы.

Калі мясцовыя ўлады зацікавяцца гэтай справай, калі даложаць намаганняў, тады будзе ліквідавана злосць, нянавісць, непрыязнь, песімістычныя настроі, неахвота да жыцця, нявер'е ў паляпшэнне, а вырасце радасць, пашана кожнай нацыянальнасці, кожнай мовы, вырасце дружба завацца мастацкі гурток. Былі ахвотныя і з палякаў, і з — і украінцы будуць чуцца гаспадарамі.

ВЕРА ЛЕУЧУК.

Ужо 11 гадоў, як існуе ў Беластоку „Дзяржаўны балетны гурток" Дзякуючы намаганням з боку праф. праф. Тамары і Кірылы Янушкоўскіх жыхары Беластока маюць магчымасць штогод глядзець мастацкія спектаклі, асабліва ў заканчэнні школьнага года.

Усебаковае мастацкае развіццё дало магчымасць выпускнікам гэтага гуртка працаваць інструктарамі, а нават артыстамі ў Варшаўскіх тэатрах.

На здымку: Венгерскі танец «Чардаш» у выкананні Бянкі Ясенкоўскай і Януша Скалімоўскага. Фото — Коссакоўскі

Беластоцкае сялянства ў барацьбе з феадальным прыгнётам

XVI і XVII ст. ст. у шляхэцкай Польшчы — гэта перыяд узрастаючага прыгнёту і эксплуатацыі прыгонных сялян. Быў гэта перыяд добрай кан'юнктуры і вялікіх цэн на польскае збожжа заграніцай і для таго польская шляхта пачала ўсё больш пераходзіць на фальварчную гаспадарку.

Каб пашырыць у фальварках колькасць зямлі патрэбнай пад засевы збожжа, — паны пачалі масава высяляць сялян з гаспадарак, асаджваць іх на так званых „навінах" дзе трэба было нанава карчаваць лес. Фальварак патрабаваў большую колькасць рук да працы і дзеля таго шляхта пачала павялічваць паншчынны падатак. Калі ў XIV ст. селянін працаваў на паншчыне адзін дзень у тыдні, — то ў XVII ст. яна дасягала 7 дзён. Сяляне пачалі бунтавацца супраць павялічвання феадальных цяжараў. Распаўсюджваліся масавыя ўцёкі сялян на Палессе і Запарожжа дзе па прычыне слабага насялення — паншчына яшчэ не існавала.

Сяляне з вёсак каралеўскіх былі на лепшых правах паншчыны. Існавала фармальнае права паводле якога пачалі яны скардзіцца на крыўду са стараны арандатараў каралеўскіх маёмасцей перад каралеўскім судом. Апрача таго былі спісаныя іх абавязкі. Аднак правы гэтыя не абаранялі сялян.

Шляхта арандуючая каралеўскія маёмасці імкнецца ўсё больш і больш павялічваць паншчынныя цяжарнасці. Сяляне рашуча супраціўляліся бяспраўнаму павялічванню паншчынных паставак. Яны насільна супраціўляліся гэтаму страшэннаму прыгнёту. Усё часцей шукалі ратунку ў яўных бунтах.

Асабліва моцным выступленнем на Беласточчыне быў бунт сялян на каралеўскіх маёмасцях у Суражскім старастве, менавіта ў Дарожках, Трычоўцы, Рэпніках, Багданках, Белях і Растультах. Бунт пачаўся ў Трычоўцы. Суражскі староста Павал Ожэхоўскі вырашыў пашырыць фальварак і дзеля таго прылучыў апрацоўчую зямлю да сябе а сялян з вёскі выгнаў на пустэчы, дзе трэба было карчаваць лес пад засевы.

У вёсцы закіпела — сяляне перасталі выходзіць на паншчыну (як падае афіцыяльны дакумент каралеўскага суда) „не хацелі прыбіраць збожжа, за чым знішчылася 200 тон аўса і ледзь сабрана жыта". Сяляне зложылі скаргу ў каралеўскі суд моцна клеймуючы бяспраўе старасты.

Крумкач крумкачу вока не выклюе — гаворыць старая пагаворка. Стараста ад сябе асабліва зложыў скаргу проста на рукі караля Зігмунта III, завербаваў узброеную засцянковую шляхту і наехаў на вёску.

Трычаўскім сялянам прыйшлі ў дапамогу сяляне з навакольных вёсак. Стараста арыштаваў некалькі дзесяткаў з іх і пасадзіў у падвал пад замком у Суражы.

Пайшла другая скарга да караля. Вынік быў такі, што кароль вызначыў камісараў для даследавання справы і загадаў каб на месцы ўсё ўладзілі. Апрача таго даў ім шырокае ўпоўнаважанне „іба што зробяць, то будзе таксама важным як уласны прысуд і даручэнне нашае".

Камісарамі вызначана падказначэя літоўскага Пятра Весялоўскага, старасту Каніньскага, Вайцеха Вышкоўскага і судовага выканаўцу каралеўскага, Міколу Саішэўскага.

Камісары прыехалі ў двор старасты, дзе праз некалькі дзён бавіліся на балю і паляванні спецыяльна ім сарганізаваным. Потым не разгледзіўшы справы выдалі прысуд.

Не рабілі розніцы паміж сялянамі палякамі і беларусамі.

Сяляне паводле шляхты — гэта рабочае быдла, так што нацыянальнае паходжанне не мела тут ніякага значэння. Братамі і землякамі яна лічыла толькі шляхціча нягледзячы на адукацыю і нацыю.

Прысуд камісараў быў востры. Некалькі сялян якіх прызналі за правадыроў бунта — засудзілі на смерць.

У Дзяржаўным Архіве Даўнейшых Актаў яшчэ да сёння захаваўся дакумент падпісаны каралём Зігмунтам III, у якім апісанае выступленне сялян. У дакуменце між іншымі чытаем: „Перш за ўсё, што датычыць таго, што некаторыя падданцы прызнаны камісарамі за прычыну бунтаў і непаслухмянасці ў турму ад іх присуджаны і паданы, а аб далейшым іх караннi на нас абавязак накладзены, мы ведаючы, што ўсялякая самаволя і бунт каранымі і ўстрымоўванымі мусяць быць, каб не былі штуршком да далейшай непаслухмянасці, зрабілі, што гэтыя бунтаўшчыкі і атаманы ў турму адданы заслугоўваюць кару на горла, як на пачатак з вёскі Дарожкі: — Ціхон, Казёл, Мічын і Кратоў, з вёскі Багданкі: зяць Ключыкоў — Войтэк і арганіст, з вёскі Раступьтаў: Сянко Туровіч, Марка Туровіч, Антон — Грэсяў зяць, Янка Віклода, Сяргей — сын Ляміноў, Даніла — сын Сянкоў, з вёскі Рэпнікі: Рачко з сынамі, Пекар, з вёскі Трычоўка: Янка Аніскові Баран, з вёскі Бялёў: Лялюш і Якуб Янчыковічы, бунтаўшчыкі, як ужо ў турму камісарамі паданы, так мы іх абвінавачанымі пакараннем на горла прызнаем і выкананне прысуду паручаем нашаму судоваму выканаўцу народжанаму Міколе Ляішэўскаму".

Каралеўскае паручэнне было выканана.

У гэткі трагічны спосаб закончылася выступленне сялян супроць феадалаў у 1552 г.

Крывавая помста шляхты толькі прыглушыла ўзрастаючы бунт але зусім яго не пагасіла. Амаль у 200 гады пазней, у 1755 годзе сяляне Трычоўкі і Дарожак ізноў паднялі бунт. Прычынай бунта было тое, што Суражскі стараста Залеўскі бязлітасна і няспынна павялічваў паншчынныя абавязкі.

Аднак і гэты бунт быў крывава палаўлены шляхтай, якая заўсёды толькі імкнулася каб пры дапамозе перапалоху ўтрымаць сялян у паслушэнстве.

Г. МАТЭЙЧЫК.

© PDF: Kamunikat.org 2022

© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Дзейнасць „прарока" Ілы Грыбаўскага

ыў 1926 год Гарачае, сухое лета. Палявымі пясчанымі дарогамі, ад вёскі, да вёскі, узнімаючы хмары пылу, ішлі вялікія натоўпы людзей. Адзін такі натоўп, у некалькі сот чалавек, нясучы ў выцягнутых руках іконы, крыжы і царкоўныя харугвы, спяваючы працяжныя, сумныя малітвы, уваходзіў у вёску Войшкі, Бельскага павета.

Жыхары вёскі павыходзілі з хатаў. Некаторыя ўбачыўшы натоўп шырока хрысціліся, набожна складалі рукі і падалі на калені. Міхась Мінюк, у экстазе, кінуўся ніцьма ў пясок пасярэдзіне вуліцы, пад ногі працэсіі. Некалькі сот сектантаў прайшло па Мінюку. Калі прайшлі — Мінюк закінуўшы за плечы папярэдне нарыхтаваны клунак, паплёўся за натоўпам.

У гэтае гарачае лета, многа такіх працэсій ішло праз вёскі Палесся, Падляша, Віленшчыны, Навагрудчыны. Усе яны мелі адну мэту. Дайсці да «святога» месца ў Грыбаве, пабачыць Ілью-прарока і пазбавіцца грахоў.

Як Матка Боска прамовіла да Ілы

Грыбава — гэта невялікая вёска ў Сакольскім павеце на Беласточчыне. Знаходзіцца яна ў досыць маляўнічай мясцовасці, сярод невялікіх узвышшаў ды хмызнякоў. Зямля тут пясчаная. Людзі жывуць бедна. Вось тут і жыў Ілья Клімовіч.

Жыў ён, як і іншыя жыхары вёскі — бедна. Быў пісьменным, меў рэлігійныя кніжкі. Шмат чытаў. З кніжак даведаўся пра жыццё розных «цудатворцаў». Аднак чытанне гэтых кніжак не палепшвала жыцця Ілы Клімовіча. Таму ён пачаў задумвацца над тым, як зрабіцца багатым. Узяўшы пад увагу тое, што тады былі ў модзе прарокі-цудатворцы — пастанавіў стацца «прарокам».

— Ці-ж я горшы ад такога Мікалая цудатворца ці другіх пракаў — думаў Ілья. Паспрабую, ану-ж Бог дасць шчасце і людзі прызнаюць мяне святым.

І вось Ілья пачаў расказваць, як аднойчы ноччу — пакой у якім ён спаў, заліло святло, а з іконы, якая вісела на сцяне ў покуце, сыйшла да яго Матка Боска і сказала, што Бог даверае яму, Ілы Клімовічу, пабудаваць у Грыбаве на ўзгорку царкву, што гэтае месца дзе стане царква ёсць святое, а Ілью Клімовіча Бог прызначае на свайго прарока і прапаведніка. Сродкі на пабудаванне царквы — запэўнівала Ілью, Матка Боска — знойдуцца.

Трэба сказаць, што Ілья меў павужанне сярод жыхараў вёскі. Ну бо і як-жа. Чалавек пісьменны, пабожны, ведае напамяць урыўкі з «святых» кніг. Як-жа не паважаць такога чалавека.

Людзі паверылі Ілы. Пачалі ў яго хаце часта сабірацца і адпраўляць малебны пры адноўленай цудоўнай іконе Маткі Боскай. А ў кішэнь Ілы пачалі сыпацца грошыкі і розныя даніны на пабудову царквы

«Цудатворам» Кранштацкі дапамагае «прароку»

Ілы трэба было папулярнасці Трэба было, каб народ аб ім даведаўся, каб прызнаў яго пракам І вось ён у 1906 годзе ўзбіраўшы адпаведную суму грошай, выбраўся ехаць у далёкі Кранштад, да «цудатворца» Іоана Ільіча Сергіева-Кранштацкага, які тады лічыўся святым.

Якія перагаворы вёў Ілья з «цудатворцам» Кранштацкім — невядома. Іоан Кранштацкі прызнаў Ілью за натхнёнага раба божага, выдаў яму адпаведны ліст да свяшчэннікаў усёй Расіі з паведамленнем, што Ілы Грыбаўскому наказана ад Бога пабудаваць царкву ў святым месцы і, што свяшчэннікі абавязаны гэта аб'явіць ва ўсіх царквах Расіі, а таксама дапамагчы Ілы ў збіранні данін на пабудову царквы.

«Цудатворац» Кранштацкі быў так добры, што нават паклапаціўся ў царскім урадзе аб дакуменце, у якім дазвалялася Ілы Грыбаўскому збіраць даніны і ахвяры на пабудову царквы і наказвалася чыніць яму шырокую дапамогу.

У атрыманні такога дакумента Іоан Кранштацкі не меў спецыяльнага клопату, улічыўшы той факт, што яго брат быў міністрам у царскім урадзе. Пры такой дапамозе Ілья Грыбаўскі ўжо не меў перашкод. І вось пачаў ён раз'язджаць быццам багаты турыст, па ўсёй вялікай Расіі, а ўзбіраўшы добрую суму грошай вярнуўся ў Грыбава і пачаў будаваць царкву.

Ілья Грыбаўскі прызнаны прарокам

У 1926 годзе царква была пабудавана. З таго часу аб Ілы Грыбаўскім у Заходняй Беларусі і Польшчы пачалі гаварыць ужо, як аб святым. Таму тысячы людзей плялося ў Грыбава, каб яго пабачыць, памаліцца ў «святым месцы», пазбыцца грахоў. Кожны чалавек, які ішоў да Грыбава, стараўся захапіць штосьці на ахвяру святому. Хто грошы, хто прыгожыя дываны — кожны стараўся каб не зайсці з парожнімі рукамі.

Ілья стаўся багатым. Дзённы яго даход разлічваўся на 1.000 злоты. Праваслаўнае духавенства, бяручы пад увагу так вялікія даходы «прарока», пастанавіла кананізаваць яго ў лік святых і такім чынам, палажыць сваю руку на грошы.

У канцы 1926 года тысячы людзей залеглі абозам ля грыбаўскай царквы. Прыехала многа духавенства на чале з епіскапам Гродзенскім.

Пад гул званоў, царква была высвячана а «прарок» Ілья меў прамову да людзей.

З таго часу «прарок» стаўся яшчэ больш вядомым у народзе. А ўслед за гэтым, штораз больш верных ішло да Грыбава, штораз больш капіталу збіралася ў касах «прарока».

Праваслаўнае духавенства, каб мець доступ да пракавых грошай, заснавала ў Грыбаве манастыр, прысылаючы сваіх манахаў, а Ілью, каб не меў крыўды, пасвяціла на старшага сярод манахаў.

І вось грошыкі з Грыбава праз рукі манахаў, паплылі ў Гродна, у касу праваслаўнага духавенства.

Калі «прарок» пераканаўся, што ён ужо не гаспадар «святога месца» якое яму дало магчымасць узбіраць вялікі капітал, калі пераканаўся, што грошыкі з яго рук уцякаюць — пастанавіў парваць з праваслаўным духавенствам і даць яму ўпартую барацьбу З гэтай мэтай «прарок» публічна сарваў з сябе манашскую вопратку і патаптаў яе нагамі, а манахаў прысланых з Гродна прагнаў з Грыбаўскога манастыра.

З таго часу палымяныя прапаведні «прарока» былі накіраваны супраць праваслаўнага духавенства. Прарок пачаў арганізаваць сваю, незалежную секту „ільінцаў".

Канкурэнцыя прычынай забойства

Секта штораз больш станалася папулярнай. Капітал «прарока» з кожным днём павялічваўся. Цяпер «прарок» мог абе дазволіць на аплочванне сваіх «апосталаў», якія ходзячы па вёсках распаўсюджвалі прапаведні Ілы і вярбавалі сярод цёмных, несьвядомых людзей штораз новых паклоннікаў.

У лік яго апосталаў уваходзілі: Бенадык Лабач з Лукі і Аляксандр Данілюк з Каменя, — Гайнаўскага павета, „апостал" Пётр з Аўгустова і «архангел» Міхаіл Мінюк з Войшкаў, — Бельскага павета, «апостал» Павел з Пяанькоў, — Беластоцкага павета.

Гэтыя «апосталы» добра прычыніліся да павялічэння капіталу «прарока». Ну, а самі таксама не асталіся пакрыўджанымі «Прарок» за іх дзейнасць не застаўся ў даўгу. Бенадык Лабач за грошы, якія давалі людзі на «святое месца», пабудаваў сабе новы дом у Луцэ і жыў прыпяваючы. Другія «апосталы» таксама добра пажылі пры «прароку».

А да Ілы — «прарока» усё штораз больш прыходзіла людзей, усё больш прыбывала грошай. А калі ў царкве ўзбіраліся цэлыя кучы прыгожых дыванаў, вышываных ручнікоў, то прарок прадаваў іх мясцовым яўрэям — гандлярам.

Аднак ад нейкага часу Ілью агарнула трывога. Прычынай гэтага была дзейнасць другога «прарока», які з'явіўся ў ваколіцах Грыбава. Трэба прызнаць, што дзейнасць гэтага другога «прарока цудатворца» пад прозвішчам «Рэгіс», набірала штораз шпарчэйшага размаху. Не дарма Ілья трывожыўся. Новы «прарок» у некаторых выпадках меў над Ільёй перавагу. Быў малады, прыгожы, а жанчыны да яго ліплі быццам мухі да мёду. А праз жанчын (чаго-ж яны не змогуць) новы «прарок» здабываў сабе штораз больш паклоннікаў.

І вось Ілья, каб выйсці з гэтага клопату і пазбыцца «прарока», які рабіў яму канкурэнцыю, пастанавіў ліквідаваць яго.

Аднойчы ноччу, калі новы «прарок» вяртаўся ад свае палюбоўніцы (ох, і любіў ён маладых жанчын) Ілья знянацку перацягнуў яго па галаве досыць тоўстай дубінаю. «Прарок» нават не кеўкнуў, адразу аддаў душу Богу. «Святы» Ілья нахіліўся, прылажыў вуха да грудзей так хутка закончыўшага сваю кар'еру маладога «прарока», паслухаў і ўздыхнуў з палёгкай. Сэрца канкурэнта не біла. «Прарок» Ілья агледзеўся, паслухаў ці ніхто не надыходзіць, пабожна перахрысціўся і ўзяўшы цела забітага на рукі, занёс на ўзгорак, непадалёк царквы ды закапаў.

А праз некалькі дзён паліцыя адкапала цела забітага «прарока», а «святога» Ілью арыштавала. Яшчэ праз некалькі дзён, стараста ў Саколцы атрымаў з касы Ілы 12 тысяч злоты і Ілья быў звольнены з арышту, і адвезены з належным «прароку» гонарам у Грыбава. Так пазбыўся Ілья канкурэнта.

Ад святых — святое каханне

Ад часу непаладак з праваслаўным духавенствам «прарок» пачаў распаўсюджваць сваю «сектанцкую рэлігію», якая зуім рознілася ад прынцыпаў праваслаўнай рэлігіі Пачаў ён прапаведваць другое прыйсце Хрыста на зямлю і канец свету.

Не ведаючы, што зрабіць з замарожанымі капіталамі Ілья пастанавіў распачаць будаўніцтва святога горада аб назве «Вершалін», прапаведуючы, што падчас канца свету ўсе гарады загінуць, а «Вершалін» застанецца, таму што ён святы.

І вось непадалеч ад Грыбава, у хмызняку, пачалі будаваць новыя дамы. Закладзіны «Вершаліна» былі зроблены У гэтых першых дамах пасяліўся «прарок» Ілья са сваімі «апосталамі» і «святымі дзеўцамі», якіх штораз больш прыбывала ў Грыбава.

У «Вершаліне» таксама быў сарганізаваны «рай», а на стражы яго варот пастаўлена «апостала» Пятра.

Яшчэ толькі трэба было знайсці адпаведную жанчыну, якая магла-б нарадзіць Хрыста, а тады ўжо прапаведні «прарока» аб другім прыйсці Хрыста на зямлю — збыліся-б. Жанчына такая знайшлася, у асобе прыгожай Альжбеты Сабесюк, з-пад Нарвы.

Каб «матка боска» змагла нарадзіць Хрыста, дапушчаны быў да яе, адзін з апосталаў аб назве «Архіпетрыцій» — чалавек атлетычнай будовы.

Свежа спечаная «матка боска» не супраціўлялася гэтаму, бо і як-жа: «прарок» Ілья так загадаў — значыць так трэба.

А зрэшты, ці-ж «матка боска» не чулася жанчынай, ці-ж ёй не падабаўся прыгожы, здаравенны «апостал»?.

І вось пад спевы разшалелай масы сектантаў, апостал «Архіпетрыцій», з «прарокам» Ільёй быў пушчаны ў пакой «маткі боскай». У той час, калі «Архіпетрыцій» выконваў «святую місію» — сектанты падалі на калені, выцягвалі рукі да Ілы, маліліся за другое прыйсце Хрыста. Раптам малебен іх, прарэзаў быццам нажом, проста нечалавечы крык «маткі боскай». Мабыць гэта быў знак, што «Архіпетрыцій» выкан ў сваю «місію» добра.

Аднак, невядома чаму — «матка боска» Хрыста не нарадзіла ды на другія гады засталася жанчынаю псіхічна-хворай.

У «Вершалінскім раю» многа было маладых, прыгожых «святых дзевіц» — як іх там называлі.

Гэтыя «святыя дзяўчаткі» былі непасрэднай уласнасцю «апосталаў», якія пад вокам «прарока» праводзілі з імі «святое каханне».

У выніку гэтага кахання многа «святых дзевіц» прывяло на свет новых «апосталаў». Некаторыя з гэтых дзяўчат мелі шчасце, бо апосталы ўрэшце пажаніліся з імі, а некаторыя без ніякай апекі. гаротна жылі ў «Вершалінскім раю».

Прарок спалохаўся крыжа

А «прарок» Ілья распаўсюджваў свае прапаведні. Палохаў цёмных, несвядомых людзей «канцом свету» і «страшным судом».

Каб пашырыць свае ўплывы на насельніцтва, «прарок» пачаў друкаваць розныя лістоўкі такія, як: «Церков новый Іерусалім устроеная по писанію пророком Ільей», «Ілья пророк в Полше, строіт город Вершалін», «Указанія Отца Ілы Пророка» і шмат іншых.

На свайго адказнага рэдактара, Ілья выбраў «апостала» Аляксандра Данілюка з Каменя.

Санацыйная ўлада чыніла ўсякую дапамогу Ілы ў яго дзейнасці. Друкарня Мішандзіка ў Беластоку знаходзілася ў яго распараджэнні. Тысячы лістовак друкавалася ў гэтай друкарні, а пасля распаўсюджвалася «апосталамі» па ўсёй Заходняй Беларусі і Польшчы.

«Прарок» Ілья меў вялікую пашану і паважанне сярод прадстаўнікоў санацыйнай улады. Старэйшыя памятаюць, што нават Сакольскі стараста скідаў перад ім капялюш.

За непасрэднай рэкамендацыяй старасты — санацыйны ўрад узнагародзіў «святога» Ілью двума ордэнамі.

Каб не застацца ў даўгу — Ілья пастанавіў яшчэ болей павялічыць грашовыя даніны санацыйнаму ураду.

З гэтай мэтай «прарок» пачаў прапаведваць канец свету, вызначаючы канкрэтную дату.

Пачуўшы гэта, паклоннікі «прарока» пачалі прадаваць свае гаспадаркі, дамы, крамы, млыны: нашто ж нам гэта — думалі, — калі ўжо хутка будзе канец свету.

З грашыма ў кішэнях ішлі яны цэлымі сем'ямі да «святога Вершаліна» каб апошні раз памаліцца, каб пазбыцца грахоў перад страшным судом А ў касах прарока збіралася зноў штораз больш грошай І вось Ілья мяшкамі пачаў адстаўляць санацыйнай уладзе сярэбраныя пяцізалатоўкі.

Аднак якое-ж было расчараванне паклоннікаў «прарока», калі вызначаная Ільёй дата канца свету мінула, а свет якім быў такім і застаўся, толькі з той розніцай, што многа з іх засталося без ніякіх сродкаў да далейшага жыцця А жыць трэба было, ну бо канец свету не адбыўся.

Таму, некаторыя з сектантаў пачалі раздумваць, — ці абы гэта ўсё праўда, што гаворыць «прарок» ці ён у сапраўднасці з'яўляецца святым.

Пастанавілі пераканацца ў гэтым. Сектанты з Бельскага павета зрабілі вялікі драўляны крыж З гэтым крыжам (няслі яго цэлы час на руках) некалькі сот чалавек пехатою прыйшло ў Грыбова з прапановай, каб раскрыжаваць Ілью на гэтым крыжы.

— Калі ты сапраўды святы — гаварылі яны да «прарока» — то праз тры дні ўваскрэснеш, так як Ісус Хрыстос. «Прарок» згадзіўся — ды што-ж меў зрабіць — няхай паспрабаваў-бы супярэчыць усе людзей. І хоць яму мурашкі за «святою» шкурай па плячах машыравалі і зубы ад страху ляскалі — аднак адказаў, што заўтра будзе гатоў на раскрыжаванне.

Аднак не дайшло да гэтага, бо «прарок» спалохаўся крыжа і ўцёк у невядомым кірунку.

А праз некалькі дзён вярнуўся з пісталетам у кішэні і аховай пры боку ў асобах 10 маладых, здаравенных мужчын.

У гэтакіх абставінах не было ўжо ахвотных раскрыжаваць «святога».

Сухія карэнні ільінскага вучэння

Некалькі тыдняў таму, я пабываў у былога «апостала», адказнага рэдактара Ільінскіх прапаведняў — Аляксандра Данілюка ў Камені.

Калі ён даведаўся, што я хачу напісаць аб дзейнасці Ілы і секты, радасць яго не мела канца

— Хіба вам Бог даў натхненне, каб напісаць аб нашай праўдзе, — ўсхваляваны, прагаварыў ён, складаючы пабожна рукі.

Ну што-ж, я не стаў Данілюка пераконваць, што нічога супольнага з Богам не маю, а аб дзейнасці Ілы і секты хачу толькі напісаць так, якая яна была ў сапраўднасці.

Праз нейкі час, Данілюк прыцягнуў мне два мяшкі цесна набітыя лістоўкамі з прапаведнямі Ілы. Пачаў расказваць, як ён распаўсюджвае іх сярод насельніцтва.

Цяжка мне было гаварыць з гэтым чалавекам на ўсурось прасякнутым фанатызмам.

Трудна таксама зразумець, што яшчэ цяпер, у другой палавіне XX-га стагоддзя, на Беласточчыне знаходзяцца людзі, якія вераць у хлусню, распаўсюджвану такімі цёмнымі «апосталамі», як Данілюк з Каменя, — Гайнаўскага павета.

ВАСІЛЬ БАРШЧЭЎСКІ

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022

© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Кафедра беларускай філалогіі пры Варшаўскім Універсітэце

Ужо ў гэтым годзе пры Варшаўскім Універсітэце будзе адкрыта кафедра беларускай філалогіі. Умовы прыняцця такія самыя, як і пры паступленні на кожную вышэйшую навучальную ўстанову.

Заявы аб прыняцці прысылайце на адрас: Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Беластоку вул. Маніфесту Ліпцовага 25.

Да заявы трэба далучыць такія дакументы: біяграфію, анкету, пасведчанне ад лекара. 3 здымкі, заяву аб прыняцці ў «акадэмічкі дом» і аб прызнанні стыпендыі, пасведчанне аб маёмасці, апінія.

Друкі да заяў, біяграфій і анкету можна атрымаць у канцылярыі дырэкцыі школы, або ў павятовых і ваяводскіх аддзелах асветы. (л)

Змянілася жыццё

У аддегласці 3 км ад Нарвы знаходзіцца невялікая беларуская вёска — Макаўка. У ёй за 12 год народнай улады моцна змянілася жыццё. У кожнай хаце вечарам гарыць электрычная лямпачка, грае радыёкропка, праведзена ў сельскагаспадарчы кааператыў тэлефон.

Янка Асташэўскі і Eзік Палена вывучылі паважаную прафесію трактарыста.

Былыя жыхары Макаўкі займаюць адказныя пасады ў Павятовай радзе, у ГС-е і іншых установах нашага ваяводства. Шмат моладзі з Макаўкі вучыцца ў сярэдніх школах. Валя Асташэўская ўжо закончыла школу і стала працаваць бухгалтарам, а Марыся Нікановіч — медсястрою. Мікола Ваўрынюк і Аляксей Ляшчынскі праз год закончаць вышэйшыя інжынерныя школы.

Да вайны гэтых магчымасцей жыхары Макаўкі не мелі. А.

Хроніка

27 ліпеня г. г. у памяшканні Галоўнага Праўлення БГ-КТ адбылося пасяджэнне Прэзідыума ГП БГ-КТ, на якім абмеркавана од падрыхтоўкі да І пленума ГП БГ-КТ, якое адбудзецца ў канцы верасня г. г.

Нашы карэспандэнты і чытачы пішуць

Падумайце над гэтым сяляне

Вёска Плебанаўцы ў Дамброўскім павеце мае ўласны лес. Нягледзячы аднак на тое, што ты лес з'яўляецца супольным, знаходзілася многа аматараў, якія хацелі высякаць яго тады, калі ім хацелася і толькі, колькі не дазваляла грамадскае права.

Актывісты гэтай вёскі доўга думалі — што рабіць каб недапусьціць да крадзяжу драўніны з лесу. Вядома, гэта-ж супольная ўласнасць. Урэшце быў знойдзен спосаб на аматараў нелегальнага высякання лесу. Пастанавілі самі караць сваіх зладзеяў.

Кожны злоўлены на крадзяжы лесу, вясковым судом прыцягваўся да адказнасці і, у залежнасці ад размераў злачынства, быў пакараны ад аднаго да двух тыдняў вартавання ноччу вёскі. Выкананне прысуду дакладна спраўджваецца. Такая кара ў выніку дае добрыя рэзультаты. Штораз менш ёсць ахвотных парушаць устаноўленыя цэлай вёскай правы.

А мо-б так і іншыя вёскі падумалі над гэтым: ці нельга было-б падобныя праблемы вырашаць шляхам уласных дысцыплінарна - выхаваўчых санкцый?.

А. О.

25 ліпеня нашую рэдакцыю наведалі госці з БССР — праф. праф. Мікалай Гурскі і Васіль Тарасаў.

На здымку: Госці з Мінска (першы з права праф. М. Гурскі і трэці праф. В. Тарасаў) падчас сяброўскай гутаркі з калектывам рэдакцыі. Фото — Зарэмба.

Трэба падумаць аб сваёй уласнай бяспечнасці

Вёска Рыбакі ў Беластоцкім павеце вельмі густа набудаваная. Адна побач другой стаяць тут драўняныя хаты з саламянымі стрэхамі. У выпадку пажару, загарэлася-б уся вёска.

Аднак яшчэ ніхто не падумаў аб тым, каб пабудаваць хоць адзін громаадвод.

А мо-б так жыхары гэтай вёскі падумалі аб уласнай бяспечнасці і супольна забяспечыліся перад наслядоўнасцямі ад удараў грому так небяспечных у летні час.

Чытач з Міхалова

Калі пачалі работу трэба яе закончыць

Ужо мінула некалькі год, як вёска Збуч у Гайнаўскім павеце, атрымала электрычнае святло. У той час быў створан тут сельскагаспадарчы кааператыў, у які ўступіла каля 20 гаспадароў. З першых дзён з вялікім запалам прыступілі яны да калектыўнай працы. Пабудавалі абору, закупілі некалькі штук жывёлы і свіней. Дзеля палягчэння працы кааператыўшчыкі задумалі механізаваць працаёмкія работы.

Беластоцкае прадпрыемства электрыфікацыі сельскай гаспадаркі прыступіла да работы, высылаючы ў сельгаскааператыў брыгаду электрыкаў, якія ўжо пабудавалі да аборы электралінію. І на гэтым скончылася іх работа. А электрычнага току, як не было так і няма.

І не толькі ў Збуцкім сельгаскааператыве. Няма электрычнага току і ў Койлах, Дубінах, Новаберазове, Гурным. Такія абставіны абязахвочваюць кааператыўшчыкаў.

Трэба неадкладна пачатую работу нарэшце закончыць.

Б.

Хто яму дапаможа?

Нядаўна прыйшоў у рэдакцыю адзін з нашых чытачоў — Юлік Меляшчэня, выпускнік Педагагічнага ліцэя ў Беластоку.

Ён расказаў нам аб тым, што ў час другой сусветнай вайны вывезлі яго фашысты з бацькамі ў Беласток з сяла Сляпцы, Тураўскі раён, БССР. Ужо каля 15 год, як жыве ён адзін, не маючы ніякіх звестак пра бацькоў. Звяртаемся з просьбай да ўсіх чытачоў — дапамагчы адшукаць яго бацькоў і сваякоў.

Звесткі дасылайце ў рэдакцыю.

Б.

Незабыўныя дні

Мы звярнулі на лясную сцежку, якая завілістай істужкай бегла ў невялікі лясок.

Лясок скончыўся і мы выйшлі на вуліцу ўздоўж якой красаваліся зграбныя, прыгожыя, жылыя домікі.

Яшчэ кавалачак і мы затрымаліся ля варот «Осьродка Школенёвэго» Міністэрства Асветы ў Медзэшыне. Сядзіба «Осьродка» расселася сярод зялёных зараз дрэў парку. Тут ад 4 да 24-га ліпеня адбываліся заняткі па беларускай мове і літаратуры. Удзел прымалі 80 чалавек настаўнікаў і выпускнікаў беларускіх школ. Заняткі праводзілі прафесары з Мінска — Мікалай Іванавіч Гурскі і Васіль Трафімавіч Тарасаў.

Скончыліся апошнія заняткі. Пасля абеду ўсе згуртаваўшыся ў меншыя і большыя грамадкі гутарылі, успаміналі мінулыя тры тыдні сваёй бытнасці ў Медзэшыне і шкадавалі што яны ўжо скончыліся. Вельмі-ж ужо добра было тут!

Праходзячы калідорам я спаткала старую жанчыну - курсантку (старэйшых настаўнікаў шмат было на курсе). Падышла да яе — спытала:

— Ці задаволены вы, што прыехалі на курс?

— Яшчэ і як задаволена! Колькі я тут навучылася, колькі давелалася ўсяго! — адказвае жанчына.

— А як вам падабаліся прафесары і іх лекцыі?

— Мы, — настаўнікі ўсе павінны безупынна імкнуцца знайсці такія метады навучання, каб зацікавіць нашых дзяцей, каб паказаць багацце беларускай мовы і літаратуры. Ад нашых прафесараў мы атрымалі не толькі веды па граматыцы і літаратуры, але і добры прыклад як перадаць свае веды слухачам.

На гадзіне другой пасля абеду прыехалі ўдзельнікі курса украінскай мовы ў Сулеюўку. На панадворку зрабілася шумна. Сяброўскі абмен уражаннямі, заўвагамі, гутаркі на тэму заканчэння курса — запоўнілі першыя хвіліны сустрэчы. Ды вось з'явіўся загадчык і папрасіў усіх у залу на ўрачыстае заканчэнне курса ў Медзэшыне. У хуткім часе 80 чалавек з беларускага курса і 20 — з украінскага запоўнілі залу.

— Час, які мы тут пражылі разам з вамі — гаварылі курсанты, звяртаючыся да прафесараў — застанецца ў нашай памяці на ўсё жыццё!

Акрамя падзякі курсанты падрыхтавалі ім букеты кветак — звычай агульнастасаваны, ды заўсёды мілы і прыемны.

У часе ўрачыстасці былі разданы пасведчанні з адбытага курса.

Пасля ўрачыстасці рабілі супольныя здымкі, а потым танцавалі. Было весела. Гучэлі беларускія, рускія, украінскія, польскія песні. Беларусы з украінцамі адчувалі ў аднолькавай меры вялікую супольную радасць — радасць, якую можа даць толькі сапраўдная, шчырая, сардэчная дружба.

В. Л.

Удзельнікі курса ў Медзэшыне.

С. ЯНОВІЧ (4)

Родная глухамань

Дзверы ў клуб з галасам расчыніліся і ў сабраўшыйся ля выйсця натоўп хлопцаў і дзяўчат усунуўся Рыгор. Выглядаў жаласліва. З раскудланых валасоў струменчыкамі сцякала вада. Прамокшая вопратка была аж цёмная. З-пад насупленых броваў прагна разглядаліся панурыя вочы. Няўпэўнена адыйшоўшы пад сцяну ў кут, упарта ўставіўся на Марысю.

Заўважыўшы яго Марыся мацней прыгарнулася да Пятра быццам шукаючы ў яго абароны.

Пятро крыху здзіўлены гэтым заглянуў ёй проста ў вочы. Убачыў у іх нейкі незразумелы страх, разгубленасць. Гармонік паволі пачаў ціхнуць, выводзячы апошнія такты.

— Ну, а цяпер крыху адпачнем, Пятро — першай загаварыла Марыся і настойліва пацягнула за руку, да сцяны.

— Ну, добра — машынальна згадзіўся.

Прысеўшы, пужліва пазіраючы ў кут дзе стаяў Рыгор, зноў пачала гаварыць:

— Я хачу ісці да хаты... Дождж ужо не падае. Позна. Падвядзі мяне, бо я адна баюся... — і устала.

Калі ўжо сабіраліся адыходзіць падыйшоў да Пятра Янка і ціха павеламіў:

— Май на прыкмеце Рыгара Лакшаўца, ну таго з Зарэчан. Вунь стаіць у куце ля вакна. Бачыш як ён на цябе глядзіць. На выпадак чаго, дапаможам... — запэўніў адыходзячы.

— Ой — ускрыкнула Марыся, папіскаючы плячыма — што за халодная вада. — Бачыш, ужо днее...

— Ну, мама напэўна чакае дочачкі ды штораз глядзіць у вакно — упоўслова перабіў Марысі Пятро.

Засмяяліся.

Марыся раптам выхапіла сваю руку і хуценька падбегла да беляцеўшага за плотам куста язміну, і пачала выбіраць штобуйнейшыя галінкі.

— Што робіш. Нішчыш прыроду — ціха перасцярагаў Пятро, набліжаючыся да яе. Марыся ўся дрыжэла ад напружанасці намагаючыся дастацца да густа абсыпанай кветкамі, галінкі.

— Чакай, падсаджу цябе — і схапіўшы яе пад пахі хацеў падняць угору але яна тут пачала вырывацца яму з рук, раскацiста смяючыся. Пятро не памятая сябе адной рукой моцна абхапіў Марысю за плечы, другой пругкія марысіны ногі. — Нельга рваць кветак — упоўголаса жартаўліва прамовіў схіляючыся да вуснаў. Марыся ўпёршыся рукамі ў пятровы грудзі хутка адхіліла галаву.

— Чуеш, пусці мяне — патрабавальна азвалася. Засаромеўшыся, Пятро паволі паставіў Марысю на зямлю.

Увесь час ішлі моўчкі зрэдку пагля́даючы на сябе.

Неўзабаве ў раннім змроку паказаліся першыя хаты Зарэчан. Перамогшы нарэшце збянтэжанасць, Рамейчук нясмела ўзяў Марысю пад руку. Памалу ўваходзілі ў вёску. Дзе-ні-дзе пасярэдзіне вуліцы было відаць невялікія лужыны пасля дажджу.

— Марыся?! То калі зноў спаткаемся?

— Не ведаю.

Моўчкі падыйшлі да брамкі марысінай хаты.

— У сераду будзе свята. Прыедзь на вечар з Беластока. У нас будзе забава. Пятро — усхвалявана загаварыла прыпыняючыся.

— Марыся — Пятро паглядзеў у яе вочы.

— Што, Пятро — прашаптала.

Нечакана адчуў цяплынь яе твару і прыемнае казытанне пакручаных над марысіным ілбом валасоў.

Як у сне Пятро пачуў чыесь крокі, хтосьці недалёка прайшоў каля іх. У гэты момант Марыся гвалтоўна вырвалася з аблымкаў, шмыганула, праз прыадчыненую брамку і як каза памчалася да сенцаў. Яшчэ праз хвіліну да яго вушэй данёсся кароткі стук дзвярэй.

Апрытомнеўшы крыху, паглядзеў перш на марысіну хату, на закрытыя фіранкамі вокны...

— Ты валацуга, хадзі сюды, хадзі — нехта пагрозліва замармытаў сыплючы лаянкай.

Пятро коса зірнуў у той бок адкуль даносіліся абразлівыя словы.

Ля плота пад грушаю стаяў Рыгор Лакішавец. Рамейчук з нянавісцю паглядзеў на яго скрыўлены ад злосці твар, прыгладзіў валасы і адвярнуўшыся шпарка пакрочыў дамоў.

* * *

— Манячка... я хацела табе сказаць адну радасную вестку — узбуджана прамовіла Вольга сядаючы за стол абедаць.

Марыся цікаўна паглядзела на сваю маці.

— Сягоння сустрэла ў полі Рыгара... — пераглынуўшы лыжку стравы, зноў пачала.

... — Ён хоча з табой ажаніцца Маня...

На лоб Марысі выступіў пот, у грудзях пачало рабіцца неяк млосна, задрыжэлі ногі.

— Мамачка... што ты...

— Так, так дочачка, гэта ісцінная праўда. Ты болей шчаслівая ад мяне. Жарты-ж, такога гаспадара сын з такой, як ты хоча жаніцца. Яшчэ так горда заявіў, што яму не трэба ніякага пасагу, толькі цябе адну прагне...

Працяг будзе.

© PDF: Kamunikat.org 2022

© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Нядаўна з СССР у Варшаву прыляцеў рэактыўны самалёт «ТУ-104». Самалёт гэты аглядала каля 100 тысяч жыхароў Варшавы.
(З друку)

— Глядзі сынок, што твораць людзі будуючыя комунізм.

Дамінік з Іванок

Йшоў Дамінік з Іванок
Йшоў у поле,
Нёс сярпок.
Іванокі Дамінік
Жытка жаць
Сярпом прывык.

Скажы Даміміку, чом
Жыта ў полі
Жнеш сярпом?
Скажы, мілы чалавеча,
Не баляць-жа
Табе плечы?

„Ой баляць, шчэ й як баляць,
Скажыце-ж мне —
Што пачаць?
Рагазы за Іванкамі
Тожа жытка
Жнуць сярпамі".

Даміміку, то-ж цяпер
Ужо выходзіць
З моды серп.
Высадзі за вёску нос
І дай прыклад
Для Рагоз...

За тры вёрсты, за сялом
Знаходзіцца
У НАРВЕ П О М.
Там касілкі новы ёсць,
Вазмі ж Рагазам
На „злосць"!

Умееш прыказкі казаць,
Пакажы, як
Жытка жаць.
Няхай дойдзе да Рагоз,
Што касілку
Ты прывёз.

Загаворыць ў вёсках люд —
Шымкі, Вейкі,
Юшкаў Груд.
Скажуць, што перадавік —
Іванокі
Дамінік.

КОРАНЬ

Тварам да вёскі

Зразумела, нічога ў гэтым няма дрэннага, што настаўляем усіх паварочвацца тварам да вёскі...

Усім вядома, што вёска нас корміць і таму нічога дзіўнага, што вясковыя справы блізкія нашаму сэрцу. Мы хочам уздыму культурнага жыцця ў вёсцы, абмяркоўваем мерапрыемствы па барацьбе за высокі ўраджай і гаворым аб неабходнасці накіравання ў вёску маладых спецыялістаў.

Гаворым многа, а робіцца мала таму, што не кожнаму хочацца з горадам развітацца і ехаць у вёску на дапамогу.

Многія ўстановы звязаныя з вёскай, працуюць не бачачы сёл і выратоўвае іх вясковы пісьманосец, якога я прапаную перайменаваць на „Надзвычайнага паўнамоцнага па вясковых пытаннях".

А ПЗГС мае зноў сваю думку аб вёсцы і думае, што мужычок павінен змагацца за высокі ўраджай у п'яным выглядзе, і таму ў вясковых крамах водкі хапае, а тавары шырокага ўжытку адсутнічаюць.

Селянін, па гумавыя боты і добрую рыдлёўку вымушан ехаць у горад. Цяжка ў вёсцы купіць коламазі, газы ці кнот ад лямпы, а каб мужык забыў аб гэтым, прапануюць яму водку.

А мужыку без кнота цяжка жыць, а каб яго мець ён павінен або фанар купіць, або ўпоцемку ў стайні каня карміць.

У ГС — Страбля, па нядзелях нельга купіць папяросаў, у Вышках дробязны шнурок да ботаў не купіш, у ГС — Крыпна ад 1952 г. ляжыць пара баксёрскіх рукавіц, а начальства здзіўляецца, чаму мужычок не купляе так неабходных для яго рэчаў.

У Гарадок штодзённа прывозяць з Міхалова 100 кілаграмаў хлеба, а Гарадок налічвае больш 2 тысяч жыхароў і калі меў сваю пякарню то выпякалі 500 кілаграмаў хлеба. А цяпер па хлеб вымушаны ездзіць у Беласток.

Падобных бюракратаў і лёгкадумных людзей, якія недацэньваюць патрэб вёскі, неабходна так іх каленам штурхнуць, каб яны кулём ляцелі якнайдалей ад горада і вёскі.

Цяпер якраз сезон палявых работ і дапамога вёсцы не перашкаджае не толькі станавіцца да яе тварам, але і дапамагчы рукамі.

Дзядзька Левань

У рэстаране

— Хацеў бы я сягоння атрымаць штосьць, чаго яшчэ ніколі не меў...

— Але ж добра! У мяну ёсць мозг.

Пасля спектакля

МУЖ: — Што хацела б даражэнькая сказаць аб сённяшнім спектаклі.

ЖОНКА: — Ігра артыстаў была на высокім узроўні. Аднак каханне было паказана фальшыва...

МУЖ: — Чаму, мая дарагая?

ЖОНКА: — Мы, Алеська, адыгралі-б з табой лепей...

Патушыла святло

БАЦЬКА: — На, Пеця, цукеркі, еш... А цяпер скажы мне сынок, як ты жыў з матуляй без мяне. Смутна вам было без таткі, га?

ПЕЦЯ: — Зусім не смутна Татка... У вечары да нас заўсёды прыходзіў інспектар. Прыносіў мне і матулі цукеркі, але мамка не хацела яго бачыць, бо патушыла святло...

Добра пазнаў...

— У якую старану мы цяпер маршыруем — пытаецца капраль салдата ў час начнога маршу.

— Я думаю, што на поўдзень гр капраль — адказвае салдат.

— Добра — а пачом Вы гэта пазналі?

— Бо мне робіцца што раз цяплей.

Р.

Гультай

Тады калі не было яшчэ механізацыі працаёмкіх работ на будове, працавала двух рабочых: Міхась і Антон.

Міхась насіў на трэці паверх па 30 штук цэглы. Антон шмат здаравеннейшы ад Міхася, насіў па 15 штук цэглы. Калі майстар будовы запытаў Антона, чаму ён носіць напалавіну менш цэглы чым Міхась, Антон адказаў:

— Міхась гультай і прагульшчык, яму не хочацца два разы хадзіць на трэці паверх.

Б.

Прагавіты хлопчык

МАТКА: — Еш, Кірылка, з Богам, еш...

КІРЫЛКА: (плачліва) — Я, не, есці не буду.

МАТКА: — Чаму?

КІРЫЛКА: — Для нас дваіх крупніку не хопіць.

Страшная кара

— Скажы, якая ёсць у нас кара для двоежэнцаў?

— Ці ты не ведаеш? — Дзве цешчы...

Пасля вяселля

— Ты мяне любіш, Вася?

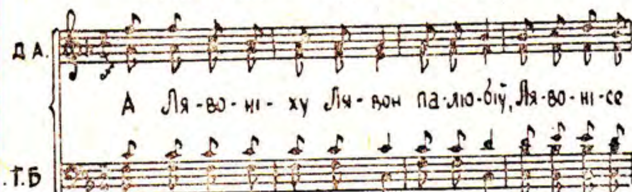
— А як-жа ма.. даражэнькая, люблю..
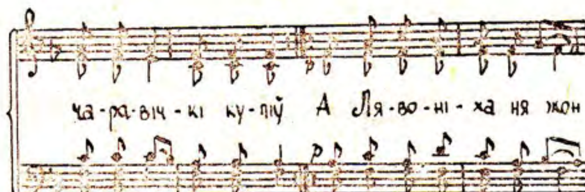
— А чаму не хочаш пацалаваць?
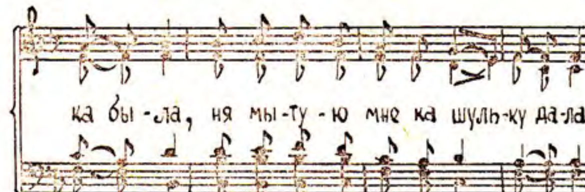
— Ах, ты маё сонейка, я забыўся..

ЛЯВОНІХА

(народная беларуская песня)

А Лявоніху Лявон палюбіў,
Лявонісе чаравічкі купіў.
А Лявоніха ня жонка была,
Нямытую мне кашульку дала

А Лявоніху Лявон палюбіў,
Лявонісе чаравічкі купіў.
Лявоніха — душа ласкавая,
Чаравічкамі палясківала.

Як я молада ў матулькі жыла,
Як вішанька у садочку цвіла;
Цвіла, цвіла, ды пацвітывала,
З малайцамі ды пагулівала.

Наехалі поўны дом наш казакоў
Ды забралі майго мужа ў палон.
Ды ня шкода, што яго ды забралі,
Толькі шкода, што ня моцна звязалі.

Ён паганец уцячэць ды ўцячэць,
Мне галоўку маю бедну патаўчэць;
Трэба будзе сцерагчыся — уцякаць
З вераб'ямі пад страхою начаваць.

ВЯЛІКІ КОНКУРС

У сённяшнім нумары змяшчаем 5 купон Вялікага літаратурнага конкурсу. Прыпамінаем, што ўмовай конкурсу з'яўляецца: — адгануць імя і прозвішча пісьменніка, назваць загалоўкі яго выдатнейшых твораў, напісаць на асобным паперы, якія творы чытачу найбольш спадабаліся і чаму.

Заўвага: на канверце трэба падаць дакладны свой адрас.

* * *

Шматлікія чытачы пытаюць рэдакцыю ці яшчэ цяпер можна ўзяць удзел у конкурсе. Рэдакцыя вырашыла пашырыць ім магчымасці. Дзеля таго каб больш чытачоў маглі браць удзел у конкурсе тэрмін дасылання ўсіх 10-ці купонаў прадоўжваецца да 30 верасня г. г.

Яго твор: «Ма[illegible]оудка»

КУПОН V

Імя і прозвішча пісьменніка ....

....

Яго творы ....

....

Мне найбольш падабаліся творы ....

....

Імя ....
Прозвішча ....
Адрас ....

АГАФОН АБРОТКА У ГАРКАВІЦКІМ „КЛУБЕ"

Агафон пісьмо чытае:
— Гм! — дзяўчаткі запрашаюць...
— Да Гаркавіч на забаву?
Еду, паглядзець цікава.

З вокан выглядаюць цёткі,
Кожна пазнае Абротку
Ліда, Райка, Надзя, Люба,
— Павялі чаго да «клуба».

Вось і «клуб» — пабіты вокны
Праз салому відаць кроквы,
Кругом дзікія культуры
Агафончык вочы жмурыць.

У сценах дзіры, украў хтось дзверы
Глядзіць і вачам не верыць.
Музыкант сядзіць на столку
Задзярыста рэжа польку...

Свіння ў дзверы нос усадзіла
Агафон на цэлу сілу
Хлопцаў і дзяўчат устыдае
— З вас ніхто аб «клуб» не дбае!!!

РЭДАЦЫЕ КАЛЕГІЯ Адрас рэдакцыі гор. Беласток, вул. Кілінскага 7/1. Тэлефоны: Гал. рэдактар і сакратарыят 25-89, аддзелы рэдакцыі 36-43. Умовы падпіскі: на 6 месяцаў — 15 зл 60 гр, на 3 месяцы — 7 зл 80 гр. Падпіску прымаюць паштовыя ўстановы і пісьманосцы. Konto NBP I Oddz. Miejski Nr 102-7-161 w Białymstoku.
Паліграфічнае прадпрыемства ў Беластоку Т-7-283

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022